

Täysistunto

Keskiviikko 7.6.2017 klo 14.02—17.09

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 272/2016 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 9/2017 vp. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Edustajat, pyydän vähän hiljaisempaa käytöstä siellä salissa. — Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

14.05 **Satu Taavitsainen sd:** Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Ihmettelen suuresti, mikä vika oli hallituspuolueiden mielestä nykyisessä postilaissa, joka sanoo, että koko maassa on oltava pysyvästi tarjolla postipalvelujen yleispalvelu, joka on saatavilla tasapuolisin ehdoin, ja että kirjelähetykset on keräiltävä ja jaettava vähintään kerran päivässä viitenä arkipäivänä viikossa ja että enimmillään lähetyksistä 95 prosenttia on oltava perillä viimeistään jättöpäivästä lukien toisena arkipäivänä ja vähintään 98 prosenttia viimeistään kolmantena arkipäivänä. Tämä nykyinen laki olisi ollut yhä aivan käyttökelpoinen, ja sitä olisi pitänyt paremmin Viestintävirastosta valvoa, jotta Posti olisi sitä henkilöstösäästövimmassaan myös noudattanut.

Arvoisa puhemies! No, nyt on Posti sitten voimallisesti lobannut omaa asiaansa, että saisi vähentää henkilökuntaa useilla tuhansilla ja tehdä tahtomiaan säästöjä, ja meidän hallituspuolueet ovat nyt sitten lähteneet tähän ralliin mukaan ja ovat muuttamassa postilakia Postin johdon mielen mukaisesti. Tosiasia on, että erilaisia lähetyksiä jaettiin viime vuonnakin yli 2 miljardia kappaletta. Peruspostitoiminta on ollut joka vuosi kannattavaa nykyisellä palvelutasolla ja tuottanut vuosittain Postille kymmeniä miljoonia euroja. Tuottoja on jaettu osinkoina omistajalle eli valtiolle tänä vuonna 60 miljoonaa euroa. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nytpäs, arvoisat edustajat, sovitaan sillä tavalla, että edustaja Taavitsaisella on puheenvuoro tässä salissa ja muut asiat, jotka vaativat keskustelua, käydään salin ulkopuolella. Sovittu? — Edustaja Taavitsainen jatkaa.

Kiitos, arvoisa puhemies! — No niin, jatkossa sitten tämän uuden postilain mukaan viisipäiväinen jakelu on vain niillä alueilla Suomessa, joissa ei ole kaupallisin ehdoin sovitua sanomalehtien varhaisjakeluverkkoa. Eli kansalaiset jaetaan kahteen kastiin sen mukaan, asuvatko he varhaisjakelua suorittavan yrityksen toiminta-alueella vai eivät. Käytän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

nössä monissa maakunnissa on sanomalehtien varhaisjakelu, ja tällöin niillä alueilla posti jaettaisiin vain vähintään kolmena päivänä viikossa. Tämä laki on siis ihmisiä eriarvoistava laadunheikentämislaki.

Jatkossa yleispalveluun kuuluvista kotimaan kirjelähetyksistä vain 50 prosenttia on oltava perillä viimeistään neljäntenä arkipäivänä ja 97 prosenttia viimeistään viidentenä arkipäivänä jättöpäivästä. Todellakin, kuulitte ihan oikein. Nyt on niin, että lähetyksistä 95 prosenttia on oltava perillä niin, että jos tänään jätän, sen on oltava huomenna perillä. Uuden lain myötä, jos tänään jätän kirjeen tai alle 10 kilon paketin, se olisi perillä ensi viikon maanantaina tai tiistaina. Eli ykkösluokan postimerkki poistuu kokonaan, ja kakkosluokan kulkua hidastetaan merkittävästi. Mitä järkeä tällaisessa on? Palaammeko 1600-luvulle?

Posti perustettiin Suomeen vuonna 1638. Tuolloin postinkuljetus perustui postitalonpoikajärjestelmään, jossa postia kuljetettiin talosta taloon aluksi jalan, myöhemmin hevosella. Ehkä jopa nopeamminkin on silloin viety kuin viikossa, kuten nyt tulee käymään. 1600-luvulla kuitenkin edes yritettiin maksimoida kirjeen nopeus ja posteljooneina toimineita talonpoikia oli vesileipävankeuden uhalla kielletty puhumasta vastaanottilijoiden kanssa ja vastaanottilijoiden piti antaa postille puoli tietä vapaaksi. Yritystä siis edes oli, nyt ei näytä enää olevan.

Etanavauhtia ovat hallituspuolueet perustelleet normien purkamisella ja Postin liiketoiminnan edistämisellä. Me kun oppositiosta olemme luulleet, että normeja puretaan sen vuoksi, että ne häiritsevät kansalaisia, eikä niin päin, että normeja puretaan kansalaisten arjen hankaloittamiseksi. Ja me oppositiossa olemme luulleet, että postin kulku on tämän yhteiskunnan peruspalvelu ja Posti valtionyhtiönä on velvollinen sitä toteuttamaan. Nyt näyttää olevan niin, että häntä heiluttaa koiraa ja peruspalvelusta on tullut pelkkää liiketoimintaa, bisnestä. Toisaalta tällainen ajattelutapa ei meitä yllätä, kun on katsonut, mitä on tapahtumassa sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä työttömien palveluissa. Peruspalvelut aiotaan pakkoyhtiöittää, ja kansalaiset ovatkin vain toisarvoisia. Myös työllisyyden olemme luulleet olevan hallituksen kärkitavoite, mutta sekään ei näytä hetkauttavan, että tuhansia postinjakajia joutuu työttömäksi. Voisi kysyä, nautitteko enää lainkaan kansalaisten luotamusta ajattelussanne ja toiminnassanne.

Arvoisa puhemies! Kerrataanpa vielä, minkälaisista lähetyksistä on kyse jatkossa tässä hitaassa palvelussa: yleispalveluvelvollisuus koskee käteismaksullisia, enintään 2 kilon painoisten kirjeiden lähetyspalvelua ja enintään 10 kilon painoisten pakettien lähetyspalvelua ja maahan saapuvien enintään 20 kilon painoisten pakettien vastaanottoa. Suomalaisille pienyrityksille, ja suuremmillekin, jotka palvelevat verkkokauppa-asiakkaitaan ympäri Suomea, on erittäin tärkeää, että pienpaketit menevät nopeasti perille ja pakettien saapumisolmoitukset nopeasti vastaanottajille.

Suomessa paketit alkoivat kulkea vuonna 1845 ja kulkunopeus oli hyvä, kun pakettiposti kulki yhdessä kirjepostin kanssa. Posti valjasti höyryn käyttöönsä vuonna 1836, jolloin höyrylaivan postinkuljetus alkoi. Nyt tarvittaisiin kyllä höyryä postin kulkemiselle. Valitettavasti vain tuntuu, että kaikki höyryt on puhallettu pihalle niin kuin teki Iso, Paha Susi ja kansalaisten peruspalveluista ei ole tämän keskustavetoisen hallituksen jäljiltä kuin kasa olkia.

Posti Oy:n johto odottaa kyllä kieli pitkällä tätä lakia ja on jo antanut ilmoituksen Helsingin työntekijöilleen, että 1.7. alkaen tiistaisin ei jaeta enää aikakauslehtiä, mainoksia, kirjeitä, kansainvälisiä kirjelähetystyksiä, ilmaislehtiä eikä kotimaan lähetystyksiin liittyviä saa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

pumisilmoituksia. Tätäkö te halusitte? Kuinka te kehtaatte heikentää tässäkin asiassa kansalaisten peruspalvelua? [Olavi Ala-Nissilän välihuuto]

Käytännössä yleispalvelutuotteen mukana kulkee kaikki muukin, kuten kuntien, muiden viranomaisten, sairaaloiden, pankkien, vakuutusyhtiöiden ja monien muiden sopimusasiakkaiden kirjeliikenne. Noin 20 prosenttia sanomalehdistä kulkee postin perusjakelun mukana ja viikkolehdet lähes kokonaan. Olette saattamassa lainsäädännöllänne Suomen Postin samaan alennustilaan kuin on Tanskassa, mistä tavallisen kansalaisen viesti on ollut se, että Tanskassa ei enää ole postilaitosta. Siellä posti tulee milloin tulee, ja jos haluaa, että tulee, niin kirje maksaa melkein 4 euroa. Tanskaahan tämän lain valmistelussa on hallituksen toimesta suorastaan ihannoitu ja verrattu siihen monta kertaa. Tosiasia on, että Tanska ei noudata EU:n postidirektiiviä. Toivonkin, että jos tämä laki menee läpi, joku tahoo haastaa Suomen EU-tuomioistuimeen postidirektiivin vastaisesta toiminnasta. EU:n postidirektiivin mukaan yleispalveluun kuuluvat tuotteet pitää kerätä ja jakaa viitenä päivänä viikossa. Emme oppositiosta näe, että Suomella olisi perustetta poiketa direktiivin edellyttämästä keräily- ja jakelutiheydestä. Tätäkö on perussuomalaisten EU-vastaisuus, että vastustatte EU:n säätämiä lakeja, jotka ovat puolustaneet kansalaisia ja heidän perusoikeuksiaan? [Oikealta: Oikein! — Eero Heinäluoma: Olisi ollut ehkä parempi mennä suoraan debattiin!]

14.15 Markku Rossi kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Taavitsaisen puheenvuoro piti paikkansa siltä osin kuin siinä puhuttiin hevosaikaisesta postin kuljettamisesta. Kaikki muu olikin sitten joko omaa tai PAUn kirjoittamaa tekstiä, joka ansaitsee ihan oman arvionsa. [Välihuutoja vasemmalta — Suna Kymäläinen: Kovaa tekstiä!]

Herra puhemies! Postilakiin näyttää kohdistuvan varsin suuria paineita, epäilyjä, uskomuksia, pelottelua, muuta vastaavaa. Postilain tarkoituksena on — kun täällä kysyttiin, mihin tällä pyritään — turvata nimenomaan juuri postinkulku jatkossakin ja tässä yhteydessä myös turvata se niillä alueilla, missä se ei kaupallisesti tulisi kulkemaan. Silloin puhutaan sanomalehdistä, puhutaan haja-asutusalueista, niistä alueista, joissa ei samanlaista kaupallista kilpailua synny kuin kaupungeissa ja taajamissa syntyy. Postilaki on tältä osin, arvoisa liikenne- ja viestintäministeri, valmisteltu hyvin ministeriössä, ja eduskunta on valio-kuntakäsittelyssään tehnyt siihen vielä tiettyjä tarkennuksia ja vienyt sitä hyvään suuntaan. Tämä laki ei ole Posti Oy:n laki, vaan se on Suomen postin kuljettamiseksi ja postinkulun turvaamiseksi tehty laki.

Mitä vikaa sitten nykyisessä postilaissa on? Tietyllä lailla ei mitään vikaa, mutta ongelma on siinä, että aika muuttuu. Emme me voi palata sinne höyryvetoiseen aikaan. Me emme voi sille mitään. Ei varmaan SDP:kään tule siirtämään omaa postinkulkuaan kirjeitse tapahtuvaksi ja sitä kautta siirtymään siihen aikaan, joka meillä edelleenkin tietyllä lailla on päällä mutta on muuttumassa koko ajan, ei vähiten myöskään valtiovallan omien toimenpiteiden kautta. Joka tapauksessa sähköinen postinjakelu, lehtien lukeminen, verkko-toiminta lisääntyvät kaiken aikaa. Suomen Posti on ilman muuta sen ongelman äärellä, että joutuu miettimään kaiken aikaa kustannustehokkuutta, kannattavuutta ja sitä, kuinka sitten loppujen lopuksi se postin perusjakelu tai ylipäätäänkin jakelu pystytään turvamaan ja tekemään. Tässä ollaan isojen muutosten äärellä. Esimerkiksi PostNord on tällä hetkellä taloudellisesti vaikeuksissa. Pitäisikö sitten toimia niin, että yhteiskunta alkaisi korvata Postia ja Postin toimintaa? Nyt se toimii edelleenkin liiketaloudellisesti, ja Posti on pystynyt viime vuodeltakin 60 miljoonan euron osingon omistajalleen eli valtiolle jakamaan. Nämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

ovat kaikki suuria kysymyksiä, jotka meitä koskettavat. Meidän jokaisen pitää olla huolissaan postinkulusta.

Se, kun sanotaan, että kauanko nyt sitten sen yleispalveluvelvoitteisen tai postimerkillisen kirjeen kuljettaminen ihan oikeasti tulee viemään aikaa, niin on syytä havaita, että lain mukaan kyseessä on minimisäännös. Postia voidaan jakaa tulevaisuudessakin kaupungeissa ja maaseudulla vähintään niinä viitenä päivänä. Sen, miten se rytmiikka tulee erityisesti kaupungeissa järjestymään, tulee aika näyttämään. Kysymys on myös siitä, että Posti pyrkii omalla toiminnallaan hoitamaan asiat niin, että se postilaukun sisältö olisi mahdollisimman vakio eri päivinä. Posti ei ole mikään työntekijöiden himoirtisanoja, poislaittaja. Siltä osin kuin yhtiö on joutunut käymään yt-neuvotteluja, ne on tehty eri tilanteiden ja tarpeiden mukaan, jos esimerkiksi joku lehtiyhtiö on jollakin alueella ilmoittanut, että lopettaa vaikkapa varhaiskannon tai muun vastaavan. Postin on pakko reagoida näihin.

Tämän en puhu nyt tässä yhteydessä, herra puhemies, ainoastaan Suomen kansan kansanedustajana. Täällä äsken sanottiin tullessani tänne puhujakorokkeelle, että "ole kansan asialla". Olen toki näin, mutta tässä yhteydessä haluan myös merkata pöytäkirjaan, että toimin tällä hetkellä Postin hallintoneuvoston puheenjohtajana ja koen tämän asian myös siinä mielessä tärkeänä todeta. Ja onko tästä nyt sitten estettä tai sidonnaisuutta? Katson kuitenkin, että Posti on valtion yhteisenä yrityksenä kaikkien meidän asialla ja Postin tulee toimia niin, että se palvelee jatkossakin. Mutta yhtä kaikki meillä pitää olla postinkantoon liittyvät ratkaisut niin, että myös yksityiset toimijat siellä toimivat yhdessä ja pystyvät sitten tämän postinkannon tulevaisuudessa hoitamaan niin, että siitä on sitten vain hyvää tulosta.

Herra puhemies! Viisi minuuttia on lyhyt aika. Joka tapauksessa pakko on todeta se, että digitalisaation myötä myös Suomen Posti, kuten kaikki postit maailmalla, joutuu muutosten ääreen. Ja toivon kyllä, että eduskunta omassa käsittelyssään huomaa ja havaitsee tämän ja ennen kaikkea niin, että me emme pyri jollakin lailla mollaamaan myös omistamaamme Suomen valtion yhteistä postiyhtiötä, vaan että myös sillä on edellytykset toimia kiristyneillä kilpailumarkkinoilla.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron täällä käytettyjen puheenvuorojen johdosta, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

14.21 **Satu Taavitsainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskenen puhuja kertoi, että tässä käyttämässäni puheenvuorossa olisi ollut vain historiaosuus se, mikä on oikeaa. Mutta kaikki nuo asiat, joita kerroin, ovat ihan tuosta lakitekstistä. Eli kansalaiset jaetaan kahteen kastiin, kansalaiset eriarvoistetaan sen mukaan, asuvatko yrityksen toimialueella vai eivät. Kysynkin teiltä: onko teidän mielestänne oikea peruste tehdä lainsäädäntöä se, asuuko kansalainen yrityksen toiminta-alueella vai ei? Ja nuo luettelemanen asiat tästä, kuinka paljon postin kulku hidastuu. Eli jatkossa menee viikko ennen kuin pienpaketit ja kirjeet menevät perille — viikko! Eli palataan sinne 1600-luvulle. Onko tämä teidän mielestänne [Puhemies koputtaa] oikein kansalaisten peruspalvelujen näkökulmasta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Jalonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

14.22 **Ari Jalonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten keskustelusta jo nyt huomaa, niin valiokunnassa on käyty välillä värikästäkin keskustelua postin tilanteesta. Lähtökohta, mikä siinä on ollut käsittelyssä, on ollut kuitenkin turvata nimenomaan kansalaisten palvelut ja postin toimivuus. Ja kuten edustaja Rossi sanoi, niin tässä ei olla tehty Posti Oy:lle lakia vaan postilakia. Eli nyt toimintakenttä laajenee, ja se pitää myös käsitellä niin, että tässä katsotaan isoa kuvaa.

Eräs asia, mikä keskustelutti erittäin paljon, on osoiterekisteri ja sen hallinta ja siihen liittyvät osoitteiden luovutuskiellot. Tähän tulee jatkossakin kiinnittää huomiota.

14.23 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Totta tuossa edustaja Taavitsaisen puheessa kyllä oli se, että tämä on eriarvoistava ja laatua heikentävä laki. Yhdenvertaisuus eri puolilla Suomea elävien ihmisten osalta tässä kyllä kyseenalaistuu.

Tätä lakia ei ole varmasti tehty pelkästään Posti Oy:lle, koska tässä laissa on hyvin erikoisiakin piirteitä, kuten esimerkiksi pakkokilpailutus. Siitä syntyy kyllä erikoinen tilanne, että Postin täytyy kilpailuttaa omat palvelunsakin vuoden välein ja näin olla oudossa roolissa kilpailutuksen järjestäjänä sekä osallistujana.

Osoiterekistereiden luovutus on kyllä huolestuttavaa, koska kuka vain voi ilmoituksella ruveta postiksi ja pyytää nuo osoiterekisterit myös salaisten osoitteiden osalta. Tämä on kyllä todella huolestuttavaa, ettei tähän ole tehty tämmöistä turvaavampaa tietoturvallisuuden ja kansalaisten oikeusturvaa takaavaa lainsäädäntöä. [Puhemies koputtaa] Kysyisin ministeriltä: miten ihmeessä näin pääsi käymään?

14.24 **Mirja Vehkaperä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihmisten palvelukäyttäytyminen muuttuu. Sanomalehti- ja kirjepostin lasku on ollut jatkuvaa noin 10 prosentin vuosivauhdilla ja rahassa mitattuna 50—70 miljoonaa euroa. Digitaalisuus on muuttanut ja muuttaa tätä käyttäytymistä koko ajan.

Haluan, puhemies, laittaa tämän postilain oikeisiin mittasuhteisiin. Yleispalveluvelvoite siis koskee kirjeiden kulkunopeuden joustavoittamista, ja se koskee postimerkillisiä kirjeitä ja postikortteja sekä pieniä paketteja, ja tämän volyyymi on ainoastaan 5 prosenttia kaikista jaettavista postituotteista. Kolmipäiväinen jakelu ei siis koske yritysten tai viranomaisten lähettämiä kirjeitä, sairaalakirjeitä, laskuja, mainoksia, sanomalehtiä tai aikakauslehtien jakelua. [Puhemies koputtaa] Siis on kyse vain 5 prosentista siitä jakelusta, mitä postitse jaetaan.

14.25 **Katja Hänninen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Omakin kysymyksen koskee tätä Postin osoiterekisteriä, eli nyt tällä lailla Posti pakotetaan luovuttamaan osoiterekisterinsä muille yrityksille, ja tässä kyllä on vakavasti uhattuna suomalaisten yksityisyydensuoja, kun osoitetietoja siirrellään rekisteristä toiseen. Samalla tietoturvakieillon alaisia tai salassa pidettäviä osoitteita ei todellakaan siirry, vaan ne jäävät vain Väestörekisterikeskuksen tietoon.

Haluaisinkin kysyä ministeriltä: eikö tässä nyt todellakin pelata ihan liian vaarallista uhkapeliä, kun turvakiepellossa olevien ihmisten osoitteita siirrellään paikasta toiseen? Toisaalta kysymys kuuluu, kun käytännössä tämä pakkokilpailuttaminen harvaan asutuilla alueilla johtaa siihen, että valtio-omisteinen yhtiö eli Posti kilpailuttaa kerran vuodessa kirjekelun ja osallistuu itse näihin kilpailutuksiin: miksei voida jatkaa kuten nytkin elikkä niin,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

että Posti voisi ostaa alihankintapalveluita paikallisilta kuljetusyrittäjiltä kuten tähänkin asti?

14.26 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että tämä lakiehdotuksen läpimeno asiallisesti ottaen muuttamattomana täällä eduskunnassa on kyllä yllättänyt minut. Ajattelin niin, että kansanedustajat kokemuseräisesti antavat arvons Postin peruspalvelulle ja sille, että se on yhtäläisesti saatavissa koko maassa. Aiemmin puhuttiin paljon siitä, että me olemme kaikki sitoutuneet siihen, että peruspalveluiden pitää yltää maaseudulle, ja että se on tärkeä osa sitä, että meillä on koko maa asuttuna ja sillä kannalta voimme olla ylpeitä Suomesta. Nyt valitaan tällainen erikoinen linja, jossa ylpeydenaihe on se, että kaupungeissa — näin on sanottu, että nimenomaan kaupungeissa — heikennetään postipalveluja. Minun on vaikea nähdä, että tämä voisi olla mikään menestysstrategia millekään maalle. Kyllä ihmiset, asuvat he sitten maaseudulla tai kaupungissa, ansaitsevat sen saman panoksen, saman palvelun.

Ilmettelen vielä sitä, että tätä valiokunnan mietintöä ei esitelty. Kyllä näin tärkeä asia kuuluisi esitellä asianmukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ennen kuin ensimmäinen puheenvuoro käytettiin, oli aikaikkuna sitä varten, että asian esittely olisi tapahtunut. Sitä ei tapahtunut, sitä ei pyydetty, ja näin ollen sitä ei tässä tapauksessa tehty.

14.28 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itseänikin tässä on nyt jäänyt eniten askarruttamaan nimenomaan tämä osoiterekisterijärjestelmän tietojen avaaminen. Yritin lukea tuota valiokunnan mietintöä, ja jos nyt oikein ymmärsin, niin ilmeisesti Väestörekisterikeskuksessa viranomaisten turvaluokittamia osoiterekisteritietoja ei ole mahdollista luovuttaa eteenpäin, mutta toisaalta Postilla ei ole itsellään tietoa näistä turvaluokituksista, ja jos henkilö on jostakin muusta syystä tehnyt luovutuskiellon omien osoiterekisteritietojensa kohdalla, niin nämä tällaiset luovutuskiellot eivät ole millään tavalla päteviä. Elikkä siinä vaiheessa, kun joku ilmoituksella haluaa ruveta postitoiminnan harjoittajaksi Suomessa, sillä yhtiöllä on oikeus saada nämä luovutuskiellon alaisetkin osoiterekisteritiedot haltuunsa mutta ei kuitenkaan näitä viranomaisten turvaluokittamia. Olisinkin kysynyt ministeriltä, olenko ymmärtänyt tämän asian oikein. Joka tapauksessa tämä luovutuskiellon alaisten tietojen luovuttaminen on sekin kyllä aika huolestuttavaa. Tietävätkö kansalaiset, että näin [Puhemies koputtaa] voi tapahtua?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kaksi kolme vastauspuheenvuoroa vielä ja sen jälkeen ministerille 3 minuuttia.

14.29 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suurin osa suomalaisista ei tule tämän uuden lain myötä huomaamaan mitään eroa nykyiseen tilanteeseen [Välihuutoja vasemmalta] — ei tule huomaamaan — vaan tällä uudella lailla varmistetaan se, että Posti Oy pystyy kannattavalla tavalla järkevästi tuottamaan palveluita omalta osaltansa yhdessä kilpailevien yritysten kanssa. Eli tällä lailla varmistetaan, että kaikkialla Suomessa joka ikinen saa tarvittaessa, jos haluaa, lehden vähintään viitenä päivänä viikossa. [Johanna Ojala-Niemelä: Aika paljon luvattu!] — Se on todella paljon luvattu. — Tämä laki varmistaa sen, että tilannetta nykyisestä pystytään parantamaan [Välihuutoja va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

semmalta] — parantamaan. Se tässä on kaikkien lähtökohtana, koska nyt on tiedostettu, että eletään vuotta 2017, digitaalinen aika on tullut ja suurin osa velvoitejakelun mukaisesta postista on siirtynyt digiaikaan. Sen takia siellä on tämmöistä postia yhä vähemmän, mutta lehtiä on yhä, ja lehdet tullaan jatkossakin jakamaan varmasti.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tässä vaiheessa debattia vastauspuheenvuoron vielä edustajille Myllykoski ja Taimela ja tämän keskustelun aloitaneelle edustaja Rossille, ja sen jälkeen ministerille puheenvuoro. Sen jälkeen me jatkamme debattia.

14.30 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia lupauksesta ja sen lupauksen täyttämisestä. Täytyy sanoa, että eduskunnan parlamentaarisen arvokkuuden mukaan oli hyvä, että hallituspuolueen edustaja sai puheenvuoron ennen debatin alkua, arvostan sitä kyllä.

Taavitsainen puhui oikeastaan paljon muustakin todellisuudesta kuin vain historiasta, ja se pitää nähdä tässä koko kuvassa. On turha vähätellä sitä, mitä tämä lainsäädäntö tuo tullessaan. Mutta erityisesti olisin ministeriltä kysynyt, pohdittiinko tämän lain valmistelun yhteydessä sitä, että meillä yritykset laskuttavat tietyllä aikajanalla ihmisiä. Meillä on tässä maassa kuitenkin kymmeniä ja kymmeniä ja kymmeniä tuhansia ihmisiä, jotka eivät ole siirtyneet digiaikaan. Siellä pohjoisessa varmasti, Eeva-Maria Maijalan alueella, ollaankin näin tehty, että siellä vain ei kulje enää kirjepostia. Harkittiinko sitä, olisiko samaan aikaan pitänyt määrääkoja laskutuksen suhteen pidentää, jotteivät ne ihmiset joudu epäarvoiseen asemaan, jotka ovat kirjelaskutuksen piirissä?

14.32 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valitettavasti täytyy todeta, että tämä hallituksen postilain uudistukseksi kutsuttu esitys tulee vauhdittamaan entisestään postipalveluiden alamäkeä, vaikka täällä joku jotain muuta tänään salissa väittää. Kansalaiset asetetaan eriarvoiseen asemaan asuinpaikkansa perusteella, ja hallituksen työllisyystavoitteita tämä uudistus lyö myös todella kovin korville, koska tuhannet Postin työntekijät jäävät työttömiksi. Kun jakelupäiviä kun harvennetaan osassa Suomea, näin myös direktiivistä ollaan valmiita hallituksen puitteissa poikkeamaan.

Minä itse koen, että posti pitää kerätä ja jakaa viitenä päivänä viikossa joka puolella Suomea, ja minkä vuoksi? Ihan jo sen vuoksi, että kansalaiset olisivat yhdenvertaisia. Ihmetyttää myös, kun Postille tulee velvollisuus jakaa ilmaiseksi osoitetiedot omille kilpailijoilleen. Siis valtionyhtiö pakotetaan markkinoille näin ollen pallo jalassa, omassa jalassaan. Miten omistajaohjauksesta vastaava ministeri on voinut hyväksyä tällaisen? Iso kysymysmerkki jatkossa on myös postin jakeluvarmuus. Jos kilpailutuksen jälkeen on lukuisia eri alihankkijoita, miten jakeluvarmuus hoidetaan tässä [Puhemies koputtaa] pirstoutuneessa tilanteessa, varsinkin poikkeustilanteissa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Rossi, ja sitten ministeri.

14.33 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pyysin tämän vastauspuheenvuoron edustajien Kymäläinen ja Heinäluoma puheenvuorojen perusteella, kun he totesivat siinä, että nyt ollaan eriarvoistamassa kansalaisia. Tosiasiallisesti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

han nyt ollaan tasa-arvoistamassa [Oikealta: Kyllä!] postinjakelua [Vasemmalta: Ei!] ja -kantoa Suomessa. [Oikealta: Kyllä!] Kaupungeissa ja taajamissa tapahtuu moninkertaisesti päivittäin postinjakelua. Itsellänikin Kuopiossa periaatteessa 4—5 kertaa erityyppisten jakeluyhtiöiden kautta postia tulee, kun puhun postista postina. Nyt sitten tämän lain myötä turvataan se, että myös maaseudulla, kun velvoitetaan kantamaan lehdet, myös muu posti kulkee siinä mukana.

Ei pidä ajatella enää tänä päivänä, että se yleispalveluvelvoitteen eli vajaan 5 prosentin postimäärä pystyisi turvaamaan myös esimerkiksi maaseudun postinjakelua kauttaaltaan ja kokonaisuudessaan. Siinä mielessä tämä laki — koen sen juuri päinvastoin — on tasa-arvoistava niin, että suomalaiset ovat tasavertaisemmassa asemassa. Nythän taajamissa, kaupungeissa jakelua tapahtuu ihan eri tahtiin ja eri määriä kuin maaseudulla, ja tässä mielessä tuo täällä esitetty väite on väärä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministerille, tässä tuli sen veran paljon kysymyksiä, 5 minuuttia puhujapöytästä.

14.34 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa herra puhemies! Muutos postimarkkinoilla on tällä hetkellä huimaa palveluiden sähköistymisen ja digitalisaation vaikutusten myötä. Jakeluvolyymit ovat jo vähentyneet 60-luvun tasolle, ja sanomalehtien jakelumäärät ovat vähentyneet 50-luvun tasolle. Tässä ei ole kyse lainsäädännöstä, EU:n avaamasta postimarkkinoiden kilpailusta, Posti Oy:stä taikka postin jakelijoista vaan kansalaisten toimintatapojen muutoksesta. Paperisten kirjeiden sijasta yhteydenpitoa tehdään sähköisesti ja lehdet luetaan netistä.

Kysymyshän meillä on käytännössä siitä, että tällä hetkellä postia jaetaan kaupungeissa seitsemänä päivänä viikossa. Meillä on tällä hetkellä kaupungeissa noin 14 jakelukertaa alueilla. Haja-asutusalueilla me pääsemme vain joissakin paikoissa viiteen jakelukertaan viikossa. Ja nyt kysymys on siitä, että postilaissa pyritään turvaamaan minimitaso ja huolehtimaan siitä, että voidaan keventää Postin rasitteita yleispalveluvelvoitteen osalta, jossa volyymit laskevat 10 prosenttia vuodessa ja joka muodostaa todellakin 5 prosenttia postin kokonaisvolyymista mutta joka asettaa kuitenkin Postin eriarvoiseen asemaan. Näitä kansalainen saa keskimäärin yhden viikossa, ja silloin voidaan huolehtia siitä, että kiertonopeus voi olla näiden osalta hitaampi. Tämä tarkoittaa sitä, että tällä pyritään vastaamaan Postin haasteisiin.

Mutta samanaikaisesti, kun kaupungeissa on olemassa seitsemän päivää viikossa oleva jakelu, pyritään huolehtimaan siitä, että tämä toteutuu myös haja-asutusalueilla, mutta siihen vaaditaan erillinen velvoite. Se tarkoittaa sitä, että kaupungeissa ei tarvitse tätä jakelua turvata erillisillä kilpailuttamisvaatimuksilla, mutta sen sijaan haja-asutusalueilla tämä on tehtävä, jotta siellä säilyy viisipäiväinen jakelu. Tällä pyritään nimenomaan huolehtimaan siitä, että koko maassa säilyy viisipäiväinen jakelu, mikä nimenomaan tuo tasa-arvoa. Tätä samaa kysymystä itse asiassa PAUn edellinen puheenjohtaja vuonna 2014 nosti esille ja totesi silloin, että valtion tulee huolehtia siitä, että jakelua hankitaan myös ostopalveluna.

Toinen näkökulma, joka tässä on, on se, että pyritään myöskin huolehtimaan siitä, että postilakiesitys on arvioitu laajasti, ja esitys oli arvioitavana myös lainsäädännön arviointineuvostossa, ja neuvoston arvion mukaan esityksen työllisyysvaikutuksia on selvitetty riittävästi, joskin myöskin todettiin, että suuntaa antavat määrälliset arviot työllisyysvaikutuksista tulisi mahdollisuuksien mukaan esittää. Tässä on pyritty huolehtimaan siitä, että jake-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

lupalveluita turvataan koko maassa, ja sitä kautta myöskin huolehditaan, että syntyy työllisyyttä myös haja-asutusalueiden yhteydessä.

Osoiterekisterin hinnoittelua me olemme esittäneet muutettavaksi siten, että kustannusvastaavasta osoitetietojen hinnoittelusta siirryttäisiin irrottamiskustannuksin tehtävään osoitetietojen luovutukseen. Tällä pyritään nimenomaan huolehtimaan siitä, että kaikilla on ajantasaiset osoitetiedot, mikä parantaa myöskin postiyriyten postipalveluiden laatua, ja lähetykset löytävät laadukkaammin vastaanottajat. Tässäkin on pyritty lähtemään nimenomaan kansalaisten edusta. Perustuslakivaliokunta ei nähnyt, että esityksessä olisi tietosuojahaasteita. Kuka tahansa ei voi saada Posti Oy:n osoiterekisteritietoja haltuunsa, vaan näihin tietoihin ovat oikeutettuja vain postiyriykset, jotka harjoittavat kirjelähetyksiä koskevaa postitoimintaa. Näin on jo nytten. Tämä ei ole uusi asia tässä laissa, vaan näin on jo tällä hetkellä. Postiyriytystä koskevat erilaiset velvollisuudet vastuusta, vaitiolosta ja luottamuksellisen viestin salaisuudesta. Tälläkin hetkellä näin on tehtävä. [Suna Kymäläisen välihuuto]

Lopuksi minä haluaisin myöskin todeta, että laki liikenteen palveluista ja postilakiesitys yhdessä mahdollistavat sen, että me pystymme huolehtimaan uudenlaisista postipalveluista, jotka hyödyttävät postin saajia, jakelupalveluita käyttäviä kansalaisia ja jakelupalveluita tuottavia yrityksiä mutta myöskin Posti Oy:tä. Ja tätä kokonaisuutta on pyritty rakentamaan niin, että aidosti tässä ajassa, jossa postimerkillisten kirjeiden lähettäminen vähenee, samalla pyritään turvaamaan, että palvelutaso koko ajan kuitenkin pysyy samana tai paranee. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Hyvä, jatketaan debattia.

14.40 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, ministeri Berner ja hyvä hallitus, kyllä olette saaneet aika merkittävän historiallisen päätöksen tehtyä. Viime hallituskaudella pidettiin erityisen tarkkaan huolta, että viisipäiväinen postinjakelu säilyisi. Mutta te ette tätä direktiiviä kierrä vain sillä, että te viisipäiväisestä jakelusta luovutte, [Oikealta: Eihän luovuta!] vaan te luovutte viisipäiväisen jakelun lisäksi siitä, kuinka nopeasti kirje tulee perille. Ja sellainen hallitus, joka pystyy tekemään nämä molemmat, on kyllä ennätyksellisen käsittämätön hallitus. Minä en ymmärrä, minkä takia kahdella eri näkökulmalla annettiin Suomen Postille periksi tässä, että näin voidaan tehdä. Ja te yritätte selittää tätä tekemistä sillä, että juuri tällä maaseudun postinjakelu voitaisiin turvata. Tässä tulee käymään päinvastoin. Voin kertoa teille kokemuksesta, että yksityinen yritys voi päättää, tuleeko se jakamaan näitä ihmisten yleispalveluvelvoitteen piirissä olevia tuotteita. [Puhemies koputtaa] Sitä markkinavoimaa te ette voi millään tässä esityksessä kieltää.

14.41 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan tästä keskustelusta herää se kysymys, toimivatko postipalvelut tänä päivänä riittävän hyvin. Omasta mielestäni ne eivät toimi tällä hetkellä. [Eero Heinäluoma: Ei toimi!] Tämän postilain uudistuksen tarkoitus on vastata Postin suuren ja jatkuvan rakennemuutoksen haasteisiin uudistamalla postisääntelyä vastaamaan paremmin nykyisiä asiakastarpeita ja turvaamalla postipalveluiden saatavuus koko Suomessa. Tässä uudistuksessa on otettu huomioon myös kansalaisten odotukset postipalveluista, jotta ne toimivat. Hallitus ainakin haluaa turvata vähintään viisipäiväisen postinjakelun koko Suomessa, se on lähtökohta. Ja pitää muistaa, että postilain kirjeiden kulkunopeus koskee ainoastaan yleispalvelukirjeitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

joita on lähetyksistä ainoastaan noin 4 prosenttia — 96 prosenttia lähetyksistä on täysin muita.

Ja mitä tulee sitten Posti Oy:hyn, niin tämä ei ole Posti Oy:n laki. Ja jos oppositio on sitä mieltä, [Puhemies koputtaa] että Posti ei toimi tällä hetkellä tai postilähetykset eivät toimi oikein, niin mielellään kuulisin niitä ratkaisuja, miten ne saataisiin paremmaksi.

14.42 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suurin ongelma tässä on nimenomaan se, että palvelutaso heikkenee. Voi olla, että jatkossa sallitaan, että yli puolet kirjeistä tulee vasta viidentenä päivänä, voi käytännössä hypätä kokonaisen viikon yli. [Krista Kiuru: Eli kokonaisen viikon kestää!] — Kokonaisen viikon yli. — Kun perjantaina laitetaan, niin voi olla, että on riski, että koko viikko menee. Ja tämä johtaa tähän luottamukseen siitä, onko tämä väline, jota voidaan käyttää kansalaisten arjessa. Ja tämä taas tulee johtamaan palvelun heikkenemisen myötä kysynnän laskuun, joka tulee entisestään aiheuttamaan ongelmia Postille.

Arvoisa puhemies! Tämä on se suurin ongelma yhdessä sen kanssa, että tässä asetetaan kansalaiset eriarvoiseen asemaan. Tätä ei kyllä millään saa tasa-arvoksi väännettyä. Kyllä aikamoinen akrobaatti pitää olla, joka sanoo, että tämä on tasa-arvolaki.

Arvoisa ministeri, kysyisin vielä näistä riskeistä, paitsi tästä tietosuojariskistä, kun nyt pelkällä omalla ilmoituksella voi saada jopa näitä turvaluokitettuja osoitteita käyttöön, myöskin siitä, mihin puolustusvaliokunta kiinnitti huomioita, että tämä tulee johtamaan isoihin henkilöstövähennyksiin. [Puhemies koputtaa] Mikä on huoltovarmuus? Näihin vakaviin huoliin ei ole saatu vastausta.

14.43 Ari Jalonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täsmennetään nyt siis tämä. Kirjeistä kun puhutaan, niin se on nimenomaan postimerkillä varustettua postia, ja tyypillisimmillään tämä on joulukortti, joita saamme tästäkin talosta lähettää [Suna Kymäläisen välihuuto] sankoin määrin joulun alla. Eli siinä niin kuin tiivistettynä. Postin laatu on muuttunut hyvin hyvin suuresti tästä kirjemuodosta pakettimuotoon, ja se tulee jatkamaan tätä digitaalisuuden myötä. Näihin haasteisiin vastaamiseksi tämä laki on tehty.

Tässä on näitä osoiterekisteri- ja näitä asioita otettu esille. Siellähän on eri lait, mitkä määrittelevät nämä turvallisuudet ja vaitiolovelvollisuudet. Suosittelen teitä lukemaan tämän mietinnön sivun 6. [Suna Kymäläisen välihuuto] Siinä on paljon paljon viisaampi jo sitten sen jälkeen.

14.44 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä keskustan maakuntakansanedustajille pitää muistuttaa, että naivismi ei ole aate. Keskustan historia on hyvin häpeällinen, mitä tulee postilakien käsittelyyn eduskunnassa. Matti Vanhasen hallituksen aikana, kun postipalvelulaista tipautettiin sana "palvelu" pois, karkasi tilanne käsistä. Silloin Vanhasen kakkoshallituksen aikana ei laitettu sellaista perälautaa, joka olisi turvannut Postin ja postipalveluitten tulevaisuuden, ja nyt sitten niitetään sitä satoa. Esimerkiksi monet paikallislehdet ja paikallislehdistä ilmoittavat pienyritykset ovat joutuneet hyvin hankalaan tilanteeseen, kun parhaina markkina-aikoina Posti ei ole suostunut muuttamaan tai edes säilyttämään jakorytmiä sellaisena, että se olisi ollut kaikista paras näille paikallisille lehdille, jotka ovat ehkä se ainoa julkinen tiedonvälityskanava television ja radion lisäksi siellä paikkakunnalla, ja on unohtanut sitten ne paikalliset yrityksetkin täysin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

14.46 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asumme Mustajärven kanssa samalla paikkakunnalla, mutta me näemme kyllä tämän asian tämän postilain osalta [Markus Mustajärven välihuuto] hyvin eri tavalla. Postipalvelut ovat nykyään monipuolisempia, ja Postilla on nykyään mahdollisuus harjoittaa myös kaikkea muuta yritystoimintaa. Tämä uusi laki antaisi tämän jälkeen mahdollisuuden siihen, että voimme maaseudulla tarjota monipuolisemmin palveluita, mitä ei ole tähän mennessä pystytty tarjoamaan, eli matkakuluja pystytään yhdistämään.

Se, että Posti Oy on esimerkiksi meidän paikallisten osalta rajoittanut näitä jakelupäiviä, on asia, mikä tulee nyt sitten näiden paikallisten yritysten eli niiden, jotka näitä mainoksia ja lehtiä tekevät, ja Postin välillä saada sovittua, koska Postilla on tiettyjä asioita, mitä siellä tulisi kehittää. Ongelmia siellä on, mutta tällä uudella lailla me pyrimme siihen, että me pääsisimme näistä ongelmista yli. Tärkeintä on se, että meille Savukoskellekin posti jatkossa, sekä Martille että Nousulle, jaetaan joka päivä. [Välihuutoja vasemmalta]

14.47 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olen miettinyt paljon tätä, miksi tämä postin kulku on niin tärkeä asia, mutta se johtuu siitä, että koska meillä maaseudulla on kaupat lopetettu, meillä on koulut lopetettu, pankit ovat menneet, niin on koettu, että tämä postin kaltainen peruspalvelu on se palvelu, mikä on turvettava yhtäläisesti kaikille koko maassa.

Oppositioissakin tiedostamme kyllä postin määrän vähenemisen, mutta ei voi olla ainoa keino se, että siitä yritetään päästä heikentämällä palvelujen tasoa. Tässä tulee, edustaja Rossille sanon, kahden luokan kansalaisia. Kun edustaja Maijala Savukoskella saa viisi päivää jakelua viikossa, niin jatkossa rovaniemeläisille kaupunkilaisille — edustaja Lohi samasta puolueesta — hänelle jaetaan vain kolmena päivänä viikossa. [Eeva-Maria Maijala: Ei! — Välihuutoja oikealta] A- ja B-luokan kansalaisia tulee. Se on minimi, ja tämä hämmentää, eli kyllä nyt joutui historiaan sanonta "kyllä posti kulkee, kun Kusti polkee" — voi sanoa näin.

Sitten sanon vielä tästä kirjeen viivästymisestä. Onhan se nyt hullua, että rajalla asuvana torniolaisena kannattaa käydä se kirje lähettämässä Haaparannan puolelta, [Puhemies koputtaa] koska se tulee nopeammin kuin jos postitat sen kotimaassa.

14.48 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä postikeskustelu hieman hämmentää. Me olemme kuitenkin tällä hetkellä sellaisessa maailmassa, joka muuttuu kiihtyvällä vauhdilla. Itsekin olen syyllinen tähän Postin nykyiseen tilanteeseen. Minä luen täällä sähköisen maakuntamme päälehden, en lue sitä paperilehteä vaan sähköisen lehden, minulle tulee sähköisiä laskuja, ja monta muuta asiaa on muuttunut rajulla vauhdilla.

Kuten kuulimme tässä monessa puheenvuorossa, niin tilannehan muuttuu koko ajan ja uusi laki, mitä nyt käsitellään, takaa sen, että se jakelu säilyy myös maaseudulla. Siellä ei ole tätä markkinakilpailua. Itsehan me olemme valinneet avoimen markkinatalouden, missä me elämme. Emme me voi palata siihen aikaan, jolloin höyryveturit kulkivat ja 1600-luvulla hevosella ajettiin. Se maailma on mennyt. Meidän on elettävä tätä aikaa, ja tämä laki mahdollistaa näiden palvelujen säilymisen ja myös laajentamisen: postin mukana voi tulla tavaroita ja monta muuta asiaa. Tässä asiassa ollaan menossa eteenpäin. Maailma muut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

tuu, sen muuttumiselle emme mahda mitään. Jos rupeamme voivottelemaan ja itkemään, niin siitä ei tule mitään.

14.49 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Digitaali-aika on tulevaisuutta, ja siihen tässäkin puheenvuorossa muun muassa viitattiin, että luetaan sähköisesti posteja ja printtejä ja niin poispäin. Suomessa on kuitenkin puoli miljoonaa taloutta, joissa ei ole verkkoyhteyttä joko ihan sijainnin takia tai sitten taloudellisin perustein ei ole mahdollista tällaista ylläpitää tai ei ole edes digitaalisia taitoja. Kone ei koskaan korvaa fyysistä palvelua, ja esitys karsii enemmän kuin edistää digitalisaatiota.

Torniainen kysyi, mitä keinoja. Tällä hetkellä ongelmat johtuvat siitä, että on liian monta toimijaa ja ihmiset eivät tiedä, kuka minkäkin postin on tuonut, ja siitä syystä postia katoaa ja niin poispäin. Vastaus ei tähän ongelmaan ole kyllä ainakaan se, että lisää toimijoita. [Eeva-Maria Maijala: Rajoitetaanko kilpailua?]

14.50 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on syytä muistaa, mistä me oikeastaan puhumme, kun me puhumme tästä lakimuutoksesta. Kun mietitte, mitä postilaatikkoon tulee, ja mietitte, mitä siitä on 5 prosenttia, niin nyt puhumme siitä 5 prosentista. 95 prosenttia postilaatikkoon tulevasta tavarasta on kaupallista, kaupalliselta pohjalta jaettavaa, ja nyt puhutaan vain siitä 5 prosentin osuudesta, joka on todella pieni määrä. [Suna Kymäläinen: 2,2 miljardia postilähetystä vuodessa!]

Nyt kun täällä näitä uhkakuvia, erilaisia mörköjä luetellaan ja listataan, niin kannattaa lukea se valiokunnan mietintö. Siellä sanotaan: "Liikenne- ja viestintäministeriön perusteellisen selvityksen mukaan 1—2 päivän [Puhemies koputtaa] jousto kirjeiden kulkunopeudessa taajama-alueilla ei olennaisesti hidasta yleispalvelukirjeiden jakelua, koska jo tällä hetkellä yleispalvelukirjeitä jaetaan vain alle yksi lähetys per viikko. Kulkunopeuden hidastaminen ehdotettuun niin sanottuun jakelupäivä + neljä päivää -vaatimukseen ei mahdollista jakelupäivien vähentämistä enempää kuin kahdella päivällä viikossa." Tämä on tärkeä huomio.

14.51 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietysti, kun on maallikko eikä ole valiokunnassa ollut mahdollisuus tutustua kaikkeen tähän asiaan, tulee vähän hämmentynyt olo. Jos minä ymmärrän oikein, niin hallituksen puolelta sanotaan, että mikään ei heikkene, ja sitten toisaalta täällä on kerrottu konkreettisin esimerkein, että minimipalveluvelvollisuus selvästi heikkenee, jolloin jää kysymään — kun ei tässä kumpikin voi olla oikeassa eli jompikumpi on nyt väärässä — että joko on niin, että eduskunta on hyväksymässä heikommat velvoitteet postin toimittamiseen kansalaisille, tai ei. Toivoisinkin, että aloituspuheiden edustajat voisivat vastata tähän peruskysymykseen, onko niin, että tämä laki mahdollistaa sen, että postia jaetaan jatkossa harvemmin Suomessa.

Sitten toinen asia: onko Posti palvellut hyvin vai huonosti. Totta on, että Helsingissäkin ensimmäistä kertaa viimeisen vuoden aikana on tullut lukuisasti valituksia Postin palveluista. Postia ei näy missään, [Hannakaisa Heikkinen: Jotain pitää tehdä!] siellä on vedetty liian kireälle, menee kaksi viikkoa, [Puhemies koputtaa] että se posti jaetaan, ja samaan aikaan sitten heikennetään jakelua niin, että pitää hakea yhä kauempaa se kotiposti.

14.52 Mirja Vehkaperä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman otti esille Puolustusvoimien postinkulun. Kaikki tämä ja viranomaiskirjeet, ennakko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

äännet vaaleissa ja niin edelleen, kuuluvat sopimusperusteisiin postilähetystyksiin, jotka eivät ole yleispalveluvelvoitteen piirissä. Puhumme siitä 5 prosentista, siis postimerkillisestä kirjepostista, jota lähetämme toinen toisillemme. Tämä on minimitaso. Siis tarkoitus on niin, että jokaisessa postiosoitteessa käytäisiin jokaisena arkipäivänä viikossa minimitasoltaan. Maksimi voi olla aivan jotain toista, eri puolilla Suomea kun asumme. Mutta me haluamme taata tämän minimitason jokaiselle suomalaiselle kansalaiselle. Minunkin mielestäni postipalvelu on yleispalvelua tai siis sellaista palvelua, joka pitää olla kaikilla suomalaisilla tasavertaisesti saatavilla. Ministeri ottikin lain liikennepalvelusta esille. Tämä mahdollistaa nyt erilaisten palveluiden tuomisen sinne kotiovelle ja jokaiselle suomalaiselle.

14.54 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Epävarmuutta tähän lakiin lisää postiyrityksille kirjattu mahdollisuus lakkauttaa palvelunsa ilmoittamalla muutoksesta asiakkailleen ja Viestintävirastolle kahden viikon varoitusajalla. Käytännössä siis kansalaisten palvelut voivat vaihtua varsin nopeastikin. Sama epävarmuus tulee koskemaan myös Postin henkilökuntaa sekä jakeluyritysten henkilökuntaa. Voi siis kysyä, voidaanko näin epävarmalle pohjalle yleensäkin rakentaa laadukasta postipalvelua. [Hannakaisa Heikkisen välihuuto] Koen kummallisiksi myös sen, että joku meistä pystyy ajattelemaan tässä salissa positiivisena kehityksenä sitä, että yleispalveluvelvoitteeseen kuulumaton sanomalehtijakelu määrittelee yleispalvelun tason. Tämä tuntuu varsin kummalliselta, [Markku Rossin välihuuto] koska kyllä minun täytyy ainakin tässä salissa todeta, kun postipalvelulaista puhutaan, että kansalaisten yhdenvertaiset palvelut postipalveluiden osalta eivät voi riippua yksityisten toimijoiden liiketoiminnallisista päätöksistä ja ympyröistä.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä edustajat Rossi ja Viitanen ja sitten ministerille puheenvuoro.

14.55 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ihan pakko kysyä SDP:ltä: haluaisitteko te lopettaa sanomalehtien kannon maaseudulle? [Suna Kymäläinen: Ei! — Katja Taimela: Emme halua!] — No hyvä, sitten me olemme samoilla linjoilla. Sen tämä lainsäädäntö tulee turvaamaan. Taloudellisesti sillä ei olisi ollut edellytyksiä, näin se vaan tilanne kilpailutilanteessa on. Ja näin ollen tämä tilanne toki muuttuu: aiemmin yleispalveluvelvoitteen kirjeen mukana kulkivat lehdet, nyt se kääntyy toisinpäin. Tällä on haluttu turvata kansalaisille äärimmäisen tärkeä asia. Kaupungeissa tämä kulkee sitten ihan omia reittejään.

Arvoisa puhemies! Kun täällä kysyttiin, mikä muuttuu, niin kyllä tämä muuttuu joustavammaksi. Se on oikeastaan tämän lainsäädännön sisältö tietyllä lailla. [Johanna Ojala-Niemelän välihuuto] Ja voin sanoa, että ongelmia on myös monenlaisia. Täällä yksi lehdenjakaaja tai postinkantaja viikon ajan löi kaikki roskakoriin. Hän sai tietysti potkut siitä, kun jäi kiinni. Eräs pihisti säännönmukaisesti aina rahatuotteet tai muut, joita ei tietysti saa laittaa postiin. Ongelmia on monenlaisia. Tällä hetkellä postinjakelu toimii Viestintäviraston, lainsäädännön standardien mukaisesti erinomaisen hyvin. Totta kai ongelmiaakin on, mutta kysymys on hyvin laajasta volyymista.

14.56 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä kysyttiin, toimiiko hyvin, niin kyllä minä myös jaan ne kokemukset, että monta kertaa kansalai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

set ovat olleet huolissaan postinkulusta tänä päivänä. [Eero Heinäluoma: Uusi ilmiö!] Ja kun täällä on kysytty, toimiiko nyt hyvin, niin kyllä minä olen siinä mielessä hämmentynyt, että tällainen laki hyväksytään, koska tietojen mukaan tämä hidastaa postin kulkua, voi mennä viikkokin, ja tämä eriarvoistaa, asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan, eli kaupunkilaisten oikeuksia sitten tällä kertaa ruvetaan rajoittamaan. Ja sitten, mikä olennaista, tässä arvioidaan, että työttömyys lisääntyy lähivuosina 2 500—3 000:lla. Onhan tämä nyt tavatonta, jos tämä on parannus.

Minä ihmettelen, puhemies, juuri sitä, että valiokunnan puheenjohtaja Jalonen olisi voinut käyttää sen kaivatun esittelypuheenvuoron, kun täällä on nyt esitetty toisaalta hallituksen näkökulmasta, että tämä parantaa, ja täydellisesti on vaikea saada sitä kuvaa, miten se parantaa, koska kaikki, mitä minä tiedän tästä, on heikennystä. Toivoisin, että tässä kun eduskunta menee ison megaluokan asian hyväksymään, niin se myös valiokunnan puheenjohtajan toimesta esiteltäisiin.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Berner, 3 minuuttia.

14.57 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Tässä postilain uudistuksessa on käyty läpi kaksi vaihetta. Ensin tehtiin arviomuistio, joka lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle, jossa niin ihmiset kuin eri toimijat saivat ottaa kantaa siihen, mitä odottavat postipalveluilta. Ja palaute oli hyvin selkeä: halutaan viisipäiväistä jakelua, halutaan, että päivän sanomalehti saadaan ajoissa, kirjepostia eli postimerkillistä postia ollaan valmiita odottamaan. Ja näistä lähtökohdista tämä laki on rakennettu.

Nyt on myöskin syytä muistaa ja ymmärtää, että postilaki ei säätele kaikesta postitoiminnasta. Se säätelee vain ja ainoastaan kansalaisten postimerkillisistä kirjeistä, jotka ovat ainoat yleispalvelun velvoitteen piirissä olevat tuotteet, [Suna Kymäläisen välihuuto] eli postimerkillisistä kirjeistä ja alle 10-kiloisista postimerkillä varustetuista paketeista. Kaikki muu on postilain sääntelyn ulkopuolella [Markku Rossi: Kuten laskut!] — kuten laskut, sanomalehdet, virastokirjeet, Puolustusvoimien kirjeet. Kaikki muut ovat sopimukseen perustuvia lähetyksiä. — Näistä sopii Posti tai joku muu postiyritys suoraan lähettäjän kanssa. Ne eivät ole Viestintäviraston valvonnassa, ne eivät ole postilain sääntelyn piirissä. Postilaki voi ottaa kantaa vain yleispalvelun piirissä oleviin postilähetyksiin, joita ovat siis vain kansalaisten toisilleen lähettämät kirjeet. Näitä on keskimäärin 40 per kansalainen, kansalainen saa näitä keskimäärin yhden viikossa.

Mutta tämä nykyinen tilanne on se, että Postia on veloitettu käyttämään näiden lähettämiseen merkittävän määrän resursseja. Nyt tätä resurssimäärää voidaan keventää, jotta Postilla on mahdollisuus sopeutua siihen vähenevään määrään, mitä kansalaiset näitä kansalaiskirjeitä toisilleen lähettävät — varsinkin, kun suurin osa tulee joulun aikaan. Mutta sen sijaan, kun me olemme valmiita tätä keventämään, me haluamme kuitenkin velvoittaa siihen, että koko maassa säilyy viisipäiväinen jakelu ja että se jakelu on veloitettuna siellä, missä sitä eivät markkinat tuota. Eli nimenomaan aivan samalla tavalla kuin me veloitamme esimerkiksi telesektorilla, me veloitamme siellä, missä markkinat eivät toimi. Siellä, missä markkinat toimivat, me emme näe lainsäätäjänä veloitteeksi sitä, että me sääntelemme.

Ja tästä lähtökohdasta me sääntelemme siis minimitason. Posti voi kilpailuttaa laajemminkin. Posti voi toimia oman asiakaslähtöisen palvelutasonsa näkökulmasta toisin. Mutta nyt on pidettävä erillään Posti Oy:n toiminta ja tämä laki, joka ei ole Posti Oy:n lainsä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

däntöä vaan lainsäädäntöä yleispalveluvelvoitteen piiriin liittyvästä toiminnasta sekä muutamasta muusta näkökulmasta, [Puhemies koputtaa] jotka liittyvät toki postilain piiriin, kuten osoiterekisteritietojen luovuttamisesta ja niin edespäin. Mutta tästä lähtökohdasta. [Markku Rossi: Se oli selkeä puheenvuoro!]

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat, käydään vielä yksi vastauspuheenvuorokierros. Mennään sitten eteenpäin jo tuota puhujalistaakin. Pyydän nyt niitä ilmoittautumaan, jotka vielä haluavat käyttää puheenvuoron.

15.01 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä me kaikki liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsenet tiedämme niitten asiantuntijakuulemisten perusteella, että nämä kaikki sopimusperusteisetkin kirjelähetykset, vakuutusyhtiöt, Kela, kunnat, kaikki nämä, ovat kulkeneet sen yleispalveluvelvoitteen kulkunopeuden kanssa samassa rytmissä, ei ole erillistä kahta järjestelmää siellä, vaan ne kulkevat sen mukana. Ja nyt kun tätä yleispalveluvelvoitetta hidastetaan todella rajusti, elikkä kun nyt laitan postiin, niin se on huomenna perillä, mutta tämän lain jälkeen viikon päästä perillä, se hidastaa koko systeemiä. Kaikki tulee hidastumaan. Ihmettelen suuresti, että täällä yritetään väentää mustaa valkoiseksi.

15.02 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä haluaisin nyt kysyä arvoisalta ministeriltä ihan suoraan, että miten nyt on, kuka ei ymmärrä kirjoitettua tekstiä, jos täällä sanotaan, että kulkunopeutta voidaan hidastaa siten, että kirjeet voivat kulkea suuntaansa viikon ja postia jaettaisiin kaupungissa vain kolmena päivänä viikossa. Joku nyt lukee tämän väärin. Miten käy sitten esimerkiksi sairaalakirjeiden tai vastausta vaativan viranomaispostin, muun muassa TEMin kirjeiden? Kuuluvatko ne johonkin sellaiseen systeemiin, että ne tuodaan niin pian, että ihmisten vastaukset eivät myöhästy, vai käykö niin, että ihmiset eivät ennätä sairaalaan tai laboratorioon siihen aikaan, kun heille se aika on annettu? Nämä ovat niitä keskeisiä kysymyksiä.

Sen lisäksi, kuinka paljon olette arvioineet, että tämä tulee vähentämään Postin henkilökuntaa? Postin henkilökunta tuntuu olevan kovin huolissaan siitä, ja silloin, jos pitää pakokilpailuttaa, henkilökunta on vuoden tai kahden välein huolissaan työpaikastaan. Minusta se ei ole aivan kohtuullista.

15.03 Ari Jalonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jälleen kerran: tämä on siis yleispalveluvelvoitteen alaista kirjepostia, joka on siis postimerkillä varustettua, joka on siis tyypillisimmillään joulukortti. Tätä voitte miettiä vaikka niin, että koska te olette viimeksi saaneet semmoisen kirjeen, mikä ei liity teidän työhönne, vaikkapa sukulaiselta. Niitä on kohtalaisen vähän. Tähän ei siis liity mitkään laskut eikä niin edespäin. [Maria Tolppanen: Siis postimerkki hidastaa postinkulkua?]

Asia, mitä vielä pohdittiin, on osoiterekisteri ja sen hallinta. Koska tämä on siis postilaki, ei Posti Oy -laki ja täällä on perinteisesti ollut niin, että osoiterekisteri on Posti Oy:llä mutta sillä ei ole mitään oikeuttakaan saada niitä salaisia osoitteita eikä niitä saa merkitä ja niin edespäin, niin tämä tuo tähän semmoisen haasteen, mitä tulee seurata ja pohtia: siirretäänkö tulevaisuudessa joskus osoiterekisteri vaikkapa Viestintävirastolle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

15.04 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajakollega Taavitsaiselta minä vain pyytäisin, että hän tutustuisi Posti Oy:n toimintaan, minkälaista se käytännössä on, koska kyllähän meidän hallintoneuvoston jäsenenä pitäisi tietää suurin piirtein, mitä tarkoittaa muun muassa sopimusten mukainen toiminta. Eli sopimusten mukaan jaetaan tuotteet tiettyinä päivinä tietyllä palvelunopeudella, juuri sillä tavalla kuin on sovittu, ja onko se Posti Oy vai onko se kymmenen muuta yritystä, jotka hoitavat näitä jakeluasioita, jokainen toimii sopimusten mukaan. Jokaisella yrityksellä on mahdollisuus valita sellainen postinjakeluyritys, joka tuottaa sen palvelun nopeimmalla tavalla, luotettavimmalla ja parhaalla tavalla, juuri niin kuin tämä kyseinen palvelua tarvitseva yritys sen haluaakin. Eli me emme pysty määrittelemään sitä, että tämmöinen tietty postipalvelu pitää tietyllä nopeudella hoitaa, vaan kilpailu, markkinat hoitavat sen, kuka hoitaa sen varmimmin. Tämän lain avulla me varmistamme, että kaikkialla sitä voidaan toteuttaa.

15.06 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä todellakin täällä eduskunnassa voidaan tehdä lakeja — ja sitä tässäkin nyt tehdään — joilla vaikutetaan siihen nopeuteen silloin, kun puhutaan näistä postimerkillisistä lähetyksistä. Mutta mielenkiintoista on se, että nyt näitä säästöjä pyritään tekemään Posti Osakeyhtiön osalta niin, että postimerkilliset lähetykset alistetaan sanomalehtien jakelunopeuteen. Tämä työllisyysvaikutus on erittäin surullinen, sillä PAU on arvioinut, että tämä laki tulee vähentämään 2 500—3 000 työpaikkaa Postista. Nekin, jotka jäävät Postiin töihin, elävät ja työskentelevät jatkuvassa paineessa, koska vuoden välein kilpailutetaan tämä palvelu uudelleen.

On myös olemassa täällä lakipykälässä yleispalvelulaatustandardi, ja te olette kyllä heikentämässä sitä hyvin merkittävällä tavalla alle EU-direktiivin, jossa 50 prosenttia lähetyksistä tulisi olla kolmantena päivänä ja 97 prosenttia viidentenä päivänä perillä. Te teette tästä [Puhemies koputtaa] hyvin paljon poikkeavaa lainsäädäntöä tällä hetkellä.

15.07 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Postilaila turvataan postipalveluiden ja -jakelun säilyminen koko maassa ja kaikkien suomalaisten käytettävissä. Se on kuitenkin tosiasia tässä hallituksen esityksessä, tässä lakimuutoksessa. Sitten kun on puhuttu siitä, onko tämä Posti Oyj:n laki vai postilaki, niin itse kyllä näen, että tämä on nimenomaan postipalveluiden laki ja postinjakelua koskeva laki. Ja mitä Posti Oyj itse sanoo: siellä sanotaan, että sääntelyn sujuvoittaminen eli tämä hallituksen esitys edesauttaa tavoitetta, että yleispalvelu voidaan säilyttää koko maassa ilman julkista tukea. Omasta mielestäni se on tärkeä asia, että voidaan säilyttää ilman julkista tukea.

Kun on kuunnellut SDP:n kansanedustajien puheenvuoroja tässä, niin ihmettelen suuresti, että vielä viime eduskuntakaudella silloinen ministeri Paatero oli myöskin sitä mieltä, että kyllä Postin ja postipalveluiden tulee uudistua. Mielelläni nyt olisin kuullut teiltä tässä keskustelussa sen, mikä olisi teidän ratkaisunne tähän ongelmaan, että postipalvelut eivät pelaa täydellä tällä hetkellä.

15.08 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minua hirvittää tämä tapa, jolla Posti on laitettu myllerrykseen. Olisin luullut, että postipalvelut ovat turvallisissa käsissä, koska sekä viestintäministeri Berner että omistajaohjauksesta vastaava ministeri Lintilä ovat keskustalaisia, mutta kyllä täytyy sanoa ja todeta, että keskustan avainministerien malli kehittää Postia on kestävä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

Posti on halunnut tästä palvelusta jo viime vaalikaudella livetä. Silloinen viestintäministeri Kiuru esti sen. Nyt te lipeätte tästä direktiivistä, joka velvoittaa viisipäiväiseen jakeluun, ettekä välitä näistä työllisyysvaikutuksista. Tämän lakiesityksen myötä 2 500—3 000 ihmistä jää työttömäksi. Eli kyllä täytyy sanoa, että tässä nyt tulee kaikenlaisia autoja ja miehiä jakamaan ilmoitusmenettelyllä nämä kirjeet, jotka katoavat. Ne katoavat sen vuoksi, että ihmiset ovat sekaisin. He eivät tiedä, kuka sitä postia heille jakaa. He yrittävät tarjota sitä Postille jaettavaksi, mutta se onkin jonkun toisen jakamaa. Eli tämän vuoksi niitä kirjeitä häviää. Eli lisää kilpailua ja toimijoita, ja sitten vielä jatkossa [Puhemies koputtaa] postinkulkua hidastetaan.

15.09 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ojala-Niemelä on tässä suhteessa aivan oikeassa, että on hyvin paljon näitä, se on liki tuhat kirjettä viikoittain, jotka ovat muiden jakeluyhtiöiden jakamia ja ne tulevat ikään kuin Postin päälle. [Suna Kymäläisen välihuuto] Ja tätä tietysti nyt myös tämän lainsäädännön myötä selvitetään, miksi näin on. Meidän pitää tiedostaa myös, mistä siinä on kysymys, että ei panna kaikkea sitten Postin päälle.

Kun täällä edustaja Tolppanen teki ihan hyvän kysymyksen sen suhteen, miten nämä muut kulkevat sitten, esimerkiksi viranomaiskirjeet, yrityskirjeet, laskut, postipaketit, niin näiden kulkunopeutta ei säädellä tällä postilailla. Tämä on myös syytä havaita.

Sitten yksi pieni esimerkki siitä, että Juha Mietaan sukat olivat kateissa. Eräs tampere-lainen rouva oli lähettänyt ne hänelle, ja sukkia ei löytynyt. Panin sen asian selvitykseen. Posti selvitti sen samana päivänä neljässä tunnissa. Yhteystiedot olivat väärät, ne olivat menneet sitten selvitykseen. Ja näin ollen on paljon tällaista inhimillistä, mitä tapahtuu. Ei aina sanota, että Posti tekee tai postinkantajat tekevät huonoa työtä. Joskus on meissä lähettäjäissikin vikaa. [Pia Viitanen: Kyllä he tekevät hyvää työtä!]

15.11 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on selvästikin tunteita herättävä asia. Tuntuu, että tässä nyt myös vahvalla mutulla argumentoidaan sen puolesta, että vanha on parempi kuin uusi ja että asioita ei pitäisi uudistaa, vaikka faktat puhuvat myös sen puolesta, että tilanne on postinjakelussa ja postin lähettämisessä todella muuttunut siitä, mitä se on ollut vielä vaikkapa viisi vuotta sitten. Muutos on ollut todella nopeaa. Kyllä yhteiskunnan pitää sellaiseen muutokseen varautua sitten myös niin, että toimijoille tehdään siinä ympäristössä toimiminen mahdolliseksi.

Erityisesti jäi mieleen tuo edustaja Heinäluoman näkemys. Hän itse totesi, että ei ole perehtynyt valiokunnan mietintöön ja siltikin täällä vahvasti argumentoi tätä esitystä vastaan. Tämä kannattaa todellakin lukea. Täällä sanotaan vielä: "Jos jakelupäiviä olisi vähemmän kuin kolme viikossa, tätä kulkunopeutta ei olisi mahdollista käytännössä toteuttaa kaikkina arkipäivinä keräilyvelvoitteen vuoksi. Näin ollen esimerkiksi kerran tai kaksi viikossa tapahtuva jakelu ei ole mahdollista [Puhemies koputtaa] eikä se vastaisi lain tarkoitusta."

Puhemies Maria Lohela: Ennen puhujalistaan siirtymistä viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Heinäluoma.

15.12 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, tämä puhuminen on näköjään riskialtis informaatiomuoto. Kun etäisyyttä on jo kymmenen met-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

riä, niin viesti muuttuu matkan varrella. Olisi ehkä parempi, että olisi kirjallisessa muodossa [Pia Viitanen: Kirjoittaisi kirjeen!] — että kirjoittaisi kirjeen ja laittaisi postiin. — [Suna Kymäläinen: Se olisi nyt viikon päästä perillä!] En nimittäin sanonut, että en ole perehtynyt tähän valiokunnan mietintöön, vaan sanoin, että kun en ole ollut valiokunnassa läsnä enkä ole kuullut siellä käytyä keskustelua tai asiantuntijoita, niin on vaikea päästä perille siitä, mitä tässä pitää uskoa. Olen lievästi taipuvainen uskomaan, että palvelu, arvoiset edustajat ja arvoisa edustaja Mäkelä, on heikkenemässä. Sitä voi yleisellä elämäkokemuksella sanoa, että kun tällainen esitys täällä on, niin kai tällä säästöjä haetaan. Säästöjähän tällä haetaan, ja säästöjä tulee siitä, ettei jaeta postia. [Satu Taavitsainen: 20 miljoonaa!] Se on kiistaton säästö. Mutta sitten tulee tätä kansalaispalautetta ihmisiltä, jotka ovat huolissaan siitä, että ei tule enää samalla tavalla Postin palvelua kuin aikaisemmin.

Mutta ehkä tämä on ylpeyttä historiasta, että kun ennen posti kuljetettiin hevospelillä viikossa, niin nyt siirrytään tähän samaan viikon aikaan, vaikkei hevosia käytetäkään. [Markku Rossi: Digiaikaan, sekunnissa!]

15.13 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Kiitos erityisesti oppositiolle näistä puheenvuoroista, joiden avulla me olemme voineet puuttua kaikkiin ongelmallisiin asioihin. Kyllä minulla on ainakin semmoinen tunne, että varmalla tunteella voidaan hommaa viedä eteenpäin näissä kuvioissa.

Mutta nyt sitten kysyisin vielä sitä, miten oppositio todellakin aikoi nämä asiat jatkossa hoitaa, sillä me todellakin yritämme sitä, että me saisimme varmistettua koko Suomeen tasa-arvoiset palvelut jatkossakin. Te haluaisitte pysyä nykyajassa. [Suna Kymäläinen: Heikentämällä!] Nykyajassa ei enää pystytä pysymään, vaan meidän on parannettava Postin palveluita. Me kaikki tiedostamme sen, että postinjakelussa on nyt ongelmia. Niihin ongelmiin on puututtu, ja nyt me yritämme sitä, että me pystyisimme parantamaan sitä palvelua, että me kaikki saisimme postin varmemmin emmekä joutuisi sellaisiin tilanteisiin kuin Ruotsissa, missä mietitään, että valtion pitäisi alkaa maksamaan postipalveluista. Tanskassa ovat jo nyt kerran viikossa nämä jakeluasiat. Haluammeko me semmoisen tilanteen kuin muualla Euroopassa monissa paikoin on, ettei enää voi luottaa siihen, kulkeeko posti juuri ollenkaan? [Suna Kymäläinen: Ilmeisesti!] Suomessa Posti on todella luotettava kokonaisuus. Kehitetään tätä kokonaisuutta.

15.14 Mats Löfström r: Värderade fru talman! Tack för en god debatt här och tack också till ministern som är på plats och deltar i debatten och hör talturerna.

Bakgrunden till lagförslaget har att göra med att postutdelningen minskar rätt dramatiskt. Postens omsättning sjunker snabbt eftersom det skickas allt mindre brevpост. Postvolymerna minskar med 10 procent per år, vilket gör att kostnaden per brev eller julkort som ska delas ut ökar. Finland är inte ensamt om den här utvecklingen. Alla västeuropeiska länder har samma utveckling och i Danmark gjordes nyligen en större reform.

Digitaliseringen ger väldigt många möjligheter för samhället, och jag tror att många finländare skulle ha svårt att leva utan dagens mobiltelefoner som möjliggör sociala medier, snabb kommunikation och e-post. Samtidigt är det just det här som är det problematiska för traditionell postutdelning. Då allt mer kommunikation görs elektroniskt så sker det på bekostnad av den traditionella postutdelningen. Att något måste göras är därför klart.

Samtidigt är det viktigt då ändringar görs, att det då görs med omsorg och att man då ser till alla medborgares jämställda grundrättigheter. Det är inte helt enkelt, men lagförslaget

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

gör ett försök till det. Det här är något utskottet också betonar i sitt betänkande när utskottet understryker att posttjänsterna utgör basservice och menar att de måste tillhandahållas jämlikt i hela landet. Det är därför av högsta vikt att följderna av lagen bevakas noggrant och att det vid behov görs nödvändiga ändringar.

Även om distributionen av dagstidningar rent juridiskt är en annan sak, är det viktigt att samhället ser till att dagstidningsdistributionen fungerar i praktiken. Det handlar om upplysning, allmänbildning och att alla i Finland kan hänga med i samhällsdebatten oavsett ålder eller bostadsort. Det gör man i praktiken med det här förslaget. För precis som det sagts här tidigare i salen har digitaliseringen inte nått alla finländare, i synnerhet de som hör till äldre generationer. Postdistributionens infrastruktur för dagstidningarnas utdelning är också viktigt generellt. I tider av så kallade alternativa fakta och där falska nyheter regelbundet sprids via sociala medier är tillgången till redaktionellt framställda dagstidningar av fundamental vikt. Tillgången till en dagstidning brukar räknas som en demokratisk grundrättighet.

För egen del berör min största oro hushåll i svårtillgängliga områden, bland annat hushåll i skärgården och i Lappland. Rätten till undantag för utdelningsfrekvens i svårtillgängliga områden kommer med lagen att höjas från 300 hushåll i dag till 1 000 hushåll i framtiden. Dessutom stryks i den nya lagen hänvisningen till vägar som trafikeras året om samt till landsvägsfärjor, något jag är kritisk till eftersom det inte i dagsläget är möjligt att avgöra vilka konsekvenser det kommer att få i praktiken. Det är Kommunikationsverket som i praktiken kommer att avgöra vilka de här hushållen är i framtiden och som får i ansvar att årligen göra en bedömning av dessa hushåll. Det är dock viktigt att vi från politiskt håll betonar alla finländares rätt att få sin post, också om man bor på ett mer svårtillgängligt område, exempelvis i skärgården. Den här saken oroar mig och den svenska riksdagsgruppen, och det är därför viktigt att man följer med utvecklingen som den nya lagen kommer att få också i praktiken.

15.21 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Postilaki on nyt uudistettava, ja minkä takia? Tässä ollaan tänäänkin puhuttu paljon siitä, että maailma muuttuu, aika muuttuu, digitaalisuus on tullut jäädäkseen Suomeen ja maailmalle ja sähköistynyt viestintä ottaa koko ajan isompia harppauksia eteenpäin. Postilailla turvataan postipalveluiden ja jakelun säilyminen koko maassa ja kaikkien suomalaisten käytettävissä. Uudistuksen tavoitteena on muuttaa postisäätelyä vastaamaan paremmin muuttunutta toimintaympäristöä.

Postimarkkinat ovat olleet isossa murroksessa sähköisen viestinnän digitalisoituessa. Sen seurauksena postin jakelumäärä on pudonnut 1960-luvun tasolle. Esimerkiksi kirje- ja sanomalehtivolymien lasku on jatkunut noin 10 prosentin vuosivauhdilla, ja rahassa mitattuna tämä on noin 50—70 miljoonaa euroa. Digitalisoituminen ja kuluttajakäyttäytymisen muutokset ovat vaikuttaneet kirjepostin volyymeihin jo 2000-luvun alkupuolelta lähtien, ja muutosvauhti on kiihtynyt entisestään 2010-luvulle. On siis tehtävä myös lainsäädännöllisesti jotain — ja nyt normien purkamisenkin tasolla.

Postin jakamista kirjeistä on yritysten ja viranomaisten lähettämiä noin 90 prosenttia. Kun julkinen hallinto ja isot yritykset sekä heidän asiakkaansa ovat vähentäneet kirjepostia digitalisaation takia, vaikutukset kirjevolyymeihin ovat olleet merkittäviä ja kasvavia. On myöskin huomattava, että meneillään on sähköisen postilaatikkojärjestelmän virittelemistä, jossa viranomaispostit tulisivat sähköisesti meidän jokaisen postilaatikkoon. Tämä on vielä valmistelussa, mutta tätä kohti olemme koko ajan menossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

Arvoisa puhemies! Mikä uudistuksessa sitten oikein muuttuu? Me voimme soveltaa nyt EU:n postidirektiiviä, jossa kulkunopeusstandardia alennetaan. Nyt sallitaan siis poikkeaminen viisipäiväisestä jakelusta hyödyntämällä joustot kirjeiden kulkunopeudessa. Haja-asutusalueilla, joilla ei ole sanomalehtien varhaisjakeluverkkoa, postilaissa turvataan lähetettyjen kirjeiden jakelu viitenä päivänä viikossa. Yleispalvelun tarjoaja, tässä suhteessa Posti Oyj, veloitetaan kilpailuttamaan jakelu niillä alueilla, joilla ei ole markkinaehtoisesti ylläpidettyä sanomalehtien varhaisjakeluverkkoa. Näillä alueilla jakelu on siis toteutettava poikkeuksetta vähintään viitenä päivänä viikossa, viime kädessä Posti Oyj:n tekemänä. Kaupungeissa on olemassa oleva markkinaehtoinen jakelu jopa seitsemänä päivänä viikossa, joten käytännössä kaupungeissa mahdollisuus viisipäiväiseen jakeluun säilyy ilman että postilaissa säädettäisiin Posti Oyj:lle velvoite jakaa yleispalvelukirjeitä viitenä päivänä viikossa.

Viestintävirasto määrittelee yhteistyössä sanomalehtien ja Posti Oyj:n kanssa kilpailuttavat alueet sekä huolehtii, että mikään alue ei putoa katvealueeksi. Valiokunnassa käsiteltiin tätä kilpailun järjestämistä ja tultiin siihen lopputulokseen, että Posti Oyj pystyy tekemään tämän kilpailuttettavan alueen määrittelyn aivan itse. Meneekö se postinumeroiden mukaan tai jonkun muun, laajemman alueen mukaan, jää sitten nähtäväksi, mutta minimitaso on laissa määritelty.

Arvoisa puhemies! Täällä on tänään varmasti ja toivottavasti tullut selväksi, mitä ja milaista yleispalveluvelvoitepostia tämä kyseinen laki koskee. Vielä kertaukseksi: postimerkillistä kirjepostia ja postikortteja sekä pieniä paketteja, joita postinsaajat lähettävät siis postimerkillisesti toisilleen, ja niiden volyymi on alle 5 prosenttia kaikista jaettavista postituotteista. Kolmipäiväinen jakelu ei koske esimerkiksi yritysten tai virastojen lähettämiä kirjeitä — sairaalakirjeitä, laskuja — tai mainosten, sanomalehtien tai aikakauslehtien jakelua. Näiden osalta jakelu toteutuu edelleen viitenä päivänä viikossa. Puhumattakaan sitten sopimusperusteisista, esimerkiksi Puolustusvoimien, kirjeistä ja lähetyksistä.

Arvoisa puhemies! On selvää, että Postin työntekijöiden kannalta tilanne pitää rauhoittaa. Ylipäänsäkin postin alalla työskentelevät tekevät varmasti työtänsä innolla ja ylpeydellä ja ammattitaidolla. Postin työntekijöiden kannalta tulopohjan pettäminen jakelumäärien laskiessa on merkinnyt jatkuvia yt-neuvotteluja ja irtisanomisia. Jakelupiirit ovat kasvaneet, ja kiire on valitettavasti lisääntynyt. Kierre pitää saada poikki ja on palautettava rauha taloon. Pitää muistaa, että Postin postipalveluiden tulos on pysynyt kohtuullisena siksi, että Posti on tehostanut koko ajan toimintaansa ja ilman tehostuksia ja henkilövähennyksiä Postin tulos olisi varmastikin tappiollinen.

Olen aika varma siitä, että tämä sali ja eduskunta jakaa sen ajatuksen, että Postin tukeminen julkisella rahoituksella ei ole lääke vastata isoon murrokseen. Posti on valtion kokonaan omistama osakeyhtiö. Se toimii osakeyhtiölain säädöksillä EU:n avaamalla kilpailuilla markkinoilla, ja olen varma, että kukaan, edes oppositio, ei ole esittänyt Postille julkisia tukia eikä tule esittämään. Valtion kassassa ei siihen ole rahaa, ja silloin kiellettäisiin se vääjäämätön tosiasia, että jakelumäärät tippuvat jatkuvasti kirjeiden ja lehtien osalta erityisesti sähköisten jakelukanavien takia.

15.29 Jyrki Kasvi vihr: Arvoisa puhemies! Posti on yksi niistä yhteiskunnan peruspalveluista, joita digitalisaatio muuttaa nopeasti peruuttamattomasti. Siinä missä tämän hallituksen esityksessä ollaan osassa maata siirtymässä 5 päivän kirjejakelusta 3 päivään viikossa, Tanskassa keskustellaan jo kerran viikossa -jakeluvelvoitteesta koko maassa. Suomi on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

tunnetusti digitalisaatiossa muutaman vuoden Tanskaa jäljessä, joten viimeistään ensi vuosikymmenen alussa myös Suomessa ollaan samassa tilanteessa, kun laskut, lehdet ja viranomaiskirjeet ovat siirtyneet verkkoon. Tämä postilaki tuskin onkaan kovin pitkäikäinen. Viimeistään ensi vaalikauden alussa on aloitettava uuden postilakiuudistuksen valmistelu. Käytännössä tämä lakiesitys kuitenkin nopeuttaa kehitystä, sillä kun muun postin kulku kirjeiden mukana hidastuu, esimerkiksi laskujen maksuajat väkisinkin venyvät, mikä kannustaa yrityksiä luopumaan kalliista ja hitaista paperilaskuista lopullisesti. Jo nyt liian suuri osa kaikesta postista viivästyy, mikä on aiheuttanut kansalaisille erilaisia ongelmia.

Arvoisa puhemies! Hallitus käyttää hyväkseen postimarkkinan rajua muutosta ja avaa tällä esityksellä postimarkkinoita kilpailulle. Tämä on linjassa hallituksen markkinauskoi- sen linjan kanssa. Hallituksen ajatuksissa kaikki julkinen palvelutuotanto on kallista ja kömpelöä ja yhtiöittäminen tai ulkoistaminen on nopein tie kustannusten vähentämiseen.

Markkinatalous on usein ihan hyödyllinen työkalu, sillä avoin kilpailu avaa ovet uusille toimintatavoille, mutta silloin sen kilpailun on oltava oikeasti avointa ja oikeasti aitoa. Valitettavasti tässä postilain uudistuksessa näin ei ole. Miten se voisi olla, kun yhdellä yrityksellä eli Posti Oy:llä on kaikki yleispalveluvaihtoehdot mutta sen kilpailijoiden elämä tehdään mahdollisimman helpoksi, jotta niiden olisi helppo tulla markkinoille? Esimerkiksi: Posti Oy joutuu yleispalvelun tarjoajana edelleen ylläpitämään kansallista osoiterekisteriä, mutta se veloitetaan luovuttamaan osoitetiedot kilpailijoilleen pelkillä irrottamiskustannuksilla, ei siis tuotantokustannuksilla. Yleispalveluyhtiö Posti Oy joutuu myös hoitamaan jakelun silloin, kun joku sen kilpailijoista luopuu postinjakelusta, mikä puolestaan onnistuu hyvin helposti pelkillä ilmoituksella kaksi viikkoa ennen jakelun loppumista. Postille aiheutuu kustannuksia myös sen kilpailijoiden tekemistä jakeluvirheistä, koska väärin jaetut lähetykset palautuvat käytännössä Postille, eivät Postin kanssa kilpaileville yhtiöille. Ei tämä ole aitoa kilpailua, tämä on markkinatalouden irvikuva. Erityisen erikoisen tästä esityksestä tekee se, että Postin jakeluvaihtoehto määräytyy sanomalehtien jakelu- verkon, ei Postin oman jakeluverkon, perusteella. Samalla logiikalla VR:n aikataulut pitäisi määritellä vaikkapa Helsingin kaupungin kaupunkipyörien saatavuuden perusteella.

Arvoisa puhemies! Posti Oy:llä ja muilla postipalveluyrityksillä on edessään vaikeat ajat, sitä ei käy mitenkään kiistäminen. Vain ne postipalveluyritykset selviävät 20-luvusta, jotka osaavat sopeutua ja hyödyntää digitalisaatiota. Käytännössä postipalvelut kehittyvät logistiikkapalveluiksi, jotka toimittavat joskus myös paperipostia. Pääasiassa Kusti kuitenkin polkee verkko-ostoksia ja päivittäistavaroita, mutta se, maksaako Kustin palkan Posti Oy, PostNord, Amazon vai AliExpress, jää nähtäväksi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Mietitäänkö, millainen meteli tässä salissa olisi noussut, jos kirjeiden jakelua oltaisiin harvennettu haja-asutusalueilla mutta se olisi säilytetty ennallaan taajamissa eikä päinvastoin, kuten nyt tehdään. Ilmeisesti taajamien ja kaupunkien asukkaiden palvelut eivät ole yhtä tärkeitä hallitukselle tai eivät ainakaan kaikille hallitus- puolueille.

15.33 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Posti on ollut tässä viime vuosina aika- moisissa vaikeuksissa. Siellä on ollut irtisanomisia, yt-neuvotteluja ja lomautuksia, ja nyt työntekijät pelkäävät, että tulee vielä 2 500—3 000 irtisanomista. Mikä on, arvoisa minis- teri, teidän arvionne siitä, kuinka paljon tämä uudistus tulee viemään työpaikkoja?

Toinen asia, joka koskee myös työntekijöitä, on se, että ihmiset ovat kyllä jatkuvassa epätietoisuuden tilassa, jos aina pitää kilpailuttaa ja kilpailutus kertoo sitten, kuinka paljon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

ihmisiä tällä kertaa laitetaan pois tai kuinka paljon otetaan tilalle. Tässä salissa olevat ihmiset tietävät kaikki, kuinka stressaavaa on neljän vuoden välein, kun tietää, että pitää kilpailuttaa oma työpaikkansa, mutta Postin puolella ne saattavat tulla vähän nopeampaan, ja se ei ole heillä itse valittu vaihtoehto kuten meillä.

Täällä on myös puhuttu siitä, että ei tarvitse enää niin paljon jakaa postia, koska tämä sähköinen menettely tulee lisääntymään. Näinhän siinä tulee käymään, mutta haluaisin tässä yhteydessä huomauttaa, että se ei todellakaan ole aukoton, mikä on tällä hetkellä näkynyt, ja valitettavasti reseptien kohdalla. Liian usein on se tilanne, että systeemi on kaatunut ja sieltä ei saakaan sitä reseptiä, mitä menee hakemaan, vaan pitää tulla toisena päivänä uudestaan. Se on erittäin ikävä asia.

Jos me hidastamme postin kulkua, niin siinä varmasti, on nyten kysymys 5 prosentista tai vaikka vain prosentista, kysymys lienee säästöistä. Mikä on se todellinen säästö? Nyt arviot ovat, että se olisi 20 miljoonaa. Mikä on, arvoisa ministeri, se säästö, mikä tällä saavutetaan, kun nyt Postin toimintoja muutetaan ja Postin toimintoja näköjään eittämättä heikennetään?

Sen lisäksi vielä olen hyvin huolissani tästä yksityisyydensuojasta, mikä tässä myöskin horjuu.

15.35 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Palaan kuitenkin siihen perusasiaan, että edelleenkin tämä luottamus siihen, että Posti jakaa sen tärkeän kirjeen eli sen postin ja että on mahdollisuus lähettää myös kirjemuodossa, on tärkeä osa meidän yhteiskuntamme perustoimintoja ja yhteiskunnan keskinäistä yhteenkuuluvuutta. Kun edustaja Kasvi puhui tästä kehityksen suunnasta, niin kyllähän jokainen näkee, että tässä on käynnissä kehitys, jossa tämä sähköinen puoli ottaa lisää tilaa. Mutta tulee olemaan erittäin pitkään toimintoja ja ihmisiä, jotka ovat tämän vanhan Postin perustoimintojen varassa.

Kun puhutaan siitä, että Posti tekee näitä muita palveluja, niin kun keskustelen kansalaisten kanssa, joilta tulee tänä päivänä paljon palautetta jopa Helsingissä, niin ei Helsingissäkään kukaan kaipaa — en ole yhtään tavannut, joka olisi kaivannut — ruohonleikkuuta, mutta kyllä he ovat kaivanneet sen postin, jota he odottavat sinä päivänä, kun sen pitää tulla, ja he mielellään ottavat sen lähelle itseänsä eikä niin, että näitäkin palveluja siirretään kauemmaksi ja kauemmaksi tämän postinjakelun osalta.

15.36 Ari Jalonen ps: Arvoisa puhemies! Täällä kaivattiin sitä esittelypuheenvuoroa. Olen pahoillani, en pitänyt sitä, mutta tämä on varsin yksiselitteinen mietintö ja luettavissa kaikilla.

Yleispalveluvelvoite, jota siis tämä laki koskee, [Suna Kymäläinen: Mitä? Yksiselitteinen?] on siis niitä postimerkillä varustettuja kirjeitä, jotka ovat tyypillisimmillään joulukortteja. Valtaosa näistä kirjeistä, mitä tämä laki käsittelee, on joulukortteja, postikortteja siis. Niitä on tietysti kiva saada, mutta siinä nyt välttämättä aikakriteeri ei ole se kaikista tärkein asia. Siinä voi parin päivä heitto olla. Se ilahduttaa parinkin päivän päästä. Sen sijaan, kun nyt täällä on oppositio kritisoinut sitä, että näitä postikortteja sitten jaetaan lehtiin jakeluaikataulun perusteella, niin väitän, että viikon vanhaa lehteä kovin harva lukee. [Maria Tolppanen: Aivan!] Eli kyllä sen lehden tulee olla perillä seuraavana päivänä, tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

sitten sitä ei jaeta lainkaan. Näin ollen tilanne on positiivinen, eli tämä on nimenomaan minimisääntelyä, mitä tässä nyt käsitellään.

Lähtökohta on siihen se, että postin jaettava materiaali on muuttunut ja vähentynyt koko ajan, ja jos ei tähän reagoida ja tehdä muutoksia, niin sitten ollaan tosiaan niillä teillä, mitä on naapurivaltioista nähtävissä. Esimerkiksi Ruotsissa on yhteiskunnan tukea paljon, ja Tanska taas on siirtymässä yksipäiväiseen jakeluun. Eli tällainen tavallaan ennalta ehkäisevä toimenpide on järkevä, ja kun ottaa huomioon sen, että tämä on muiden lakien, esimerkiksi lain liikenteen palveluista, kanssa synkrossa toimiva kuvio, niin siinä kohtaa tämä on ihan hyväksyttävissä oleva muutos.

Peruste on siis se, että viitenä päivänä viikossa tulee edelleen postia, ja siellä ovat ne kriteerit jakelualueitten mukaan. [Markku Rossi: Itse asiassa seitsemänä päivänä!] — Itse asiassa seitsemänäkin päivänä ainakin joissakin paikoissa, mutta vähintään viisi päivää. — Tällä pyritään myös siihen, ettei ole peräkkäisiä jakelijoita samalla looralla, vaan pyritään tehokkuuteen, eli yleispalveluvuorituksen alainen toimija voi myös kilpailuttaa muut jakelut siinä samassa.

Se, mihin valiokunta kiinnitti huomiota, on nimenomaan laatu. Nyt me tiedämme kaikki, niin kuin täälläkin ollaan puhuttu, että nykyisellään postia menee hukkaan, ja jotain on tehtävä, jos halutaan parempaa palvelua. Tällä pyritään näihinkin ongelmiin vastaamaan, ja niin kuin useissa mietinnöissä, tässäkin on perässä se, että tätä pitää seurata ja reagoida sitten, jos jotain ongelmia havaitaan.

Yksi aluejako, missä on nähty, että kilpailulla voisi olla positiivisia vaikutuksia, jos se tehdään, olisi postinumeroalueiden mukaisesti, jos se siis vastaa minimissään tätä kilpailutuksen alaista aluetta. Tosiaan salaiset osoitteet ja salassapito ja luovutuskiellon alaiset osoitteet ovat semmoinen, mikä puhututti paljon, niin kuin debatissa jo sanoin. Tässä on se ongelma lähtökohtaisesti, ettei Posti Oy:llä edes ole tietoa salaisista osoitteista, vaan se on Västöresterikeskuksessa, ja näin ollen niitä ei voi käsitellä muulla tavalla kuin ihan mitä tahansa muutakin osoitetta. Tässä on pieni haaste sitten sen mukaan, joutuuko tosiasiallisesti joku väärä osoite väärään kohtaan, mutta tässä on huomioitava se, että kuitenkin tämä postilaki ja muut lait määrittelevät kriteereitä, mikä on salassapito ja mitkä ovat turvallisuuden tasot.

Väärin jaettu posti on semmoinen, mihin tarvitsee kiinnittää huomiota nyt ja tulevaisuudessa. Tähän oli yksi määritelmä, mitä haluttiin korostaa ainakin keskusteluissa: se, että se merkattaisiin vähän paremmin, että palautus menisi oikeisiin osoitteisiin. Tämän haluan nyt tässäkin yhteydessä tuoda esille.

On myös muita muutoksia, mitkä koskevat siis ihan kansalaisia. Lokerikkojakelu on semmoista, mitä maailmalla on paljon. Suomessa sitä ei vielä ole ollut, mutta nyt sekin on sitten tämän jälkeen mahdollista näin haluttaessa.

Mutta olennaista siis on se, että tämä koskee postimerkillä varustettua postia, vain ja ainoastaan sitä. Tietenkin sillä on heijastusvaikutuksensa, mutta tämä koskee sitä, ja jollei muutoksia tehdä ennakoivasti, niin me olemme sillä tiellä, että yhteiskunnan rahaa tarvitsee pistää enemmän tai sitten mennään esimerkiksi Tanskan jalanjäljissä ja siirrytään yksipäiväiseen jakeluun. Minä en näe sitä hyvänä vaihtoehtona ainakaan nykyään, vaan kehitetään tätä nykyistä vastaamaan nykyisiä tarpeita.

Vielä, niin kuin mietintö loppuu, tässä "muuta"-osiossa lukee, että tätä on seurattava tarkoin ja tarvittaessa ryhdytään tarpeellisiin muutoksiin, jos tämä homma ei toimi jostain syystä. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

15.44 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että nyt tuli vähän tätä esittelypuheenvuoroa. Tietenkin tuohon alkuun olisi ollut vielä parempi sitä saada. Mutta yksi asia, mitä nyt haluaisin alleviivata tässä, mitä hyvin tuossa ei oikeastaan tullut esiin, ovat nämä työllisyysvaikutukset. Kun aika paljon tuntuu arvioitavan, että työttömyys lisääntyy, työpaikkoja voi mennä lähivuosina tuhansia, ja se on todella iso asia, niin toivoisin siitä analyysiä, miten ihmeessä tämänkaltainen kehityssuunta hyväksytään päivänä, jolloin työttömyys on meidän suurimpia ongelmiamme.

Sitten se aikaisempi kysymys, johon muun muassa sosiaalidemokraatit vastalauseessaan kiinnittivät huomiota ja johon puolustusvaliokunta oli kiinnittänyt huomiota, oli juuri tämä huoltovarmuus, kysymys tästä henkilöstöstä, että entä sitten kriisiaikoina, jos nyt todella paljon väkeä pistetään kylmällä tavalla pois. Onko näitä asioita analysoitu syvemmällä kuin sitten vain antaa mennä -linjalla?

15.45 Ari Jalonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä on useasti sanottu, niin tämä on siis postilaki, ei Posti Oy -laki, ja postinjakelijoita tietenkin koskevat nämä poikkeusolotoimet, jotka hyvin usein tehdään perustuen sopimus pohjaisiin toimiin — tämmöiset Puolustusvoimien kirjeet ynnä muut — eli tämä on siinä suhteessa postilaki, sitä haluan korostaa. Tämmöisissä työllisyysvaikutuksissa, mitkä koskevat siis Posti Oy:tä, siinä kohtaa on syytä ehkä hallintoneuvoston jäseniin sitten ottaa yhteyttä, koska se on osakeyhtiön asiaa, ei tätä postilakia.

15.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä postilakikeskustelu on mielestäni ollut kovin aaltoilevaa, ja olen vähän ihmetellyt sitä, että opposition puolelta esitetään sellaisiakin äänenpainoja, joiden ymmärtäminen tässä nykyajassa on ollut minulle hieman vaikeaa: sisäistää, mikä on teidän viestinne.

Tässä yhteydessä haluan kiittää edustaja Mats Löfströmiä ja myös Postin hallintoneuvoston puheenjohtajaa, edustaja Markku Rossia, jotka omissa puheenvuoroissaan toivat esille hyvin tämän, missä me menemme. Edustaja Löfströmin puheenvuorossa oli ansiokasta, erikoisen ansiokasta se, että hän toi puheenvuorossaan esille erittäin hyvin sen, miten Suomessa on tilanne muuttunut, ja myös sen, että me emme tässä asiassa ole yksin, vaan samainen kehitys on tapahtunut kaikissa Pohjoismaissa, se tapahtuu Keski-Euroopassa, ja sille kehitykselle me emme vaan mahda mitään. Se on sitten tietysti toinen asia, lähdemmekö me sopeutumaan uusiin olosuhteisiin vai alammeko me itkeä tätä tilanteen vakavuutta. Suomi on tähän asti selvinnyt ja kehittynyt sivistysvaltioksi nimenomaan sillä, että me olemme mukautuneet uuteen tilanteeseen ja pystyneet toimimaan sen mukaan. Ei meillä ole paluuta siihen aikaan, että joskus olivat asiat hyvin ja nyt ovat menossa huonoon suuntaan. Ei pidä tuulen suuntaa lähteä muuttamaan, vaan pitää oppia purjehtimaan.

Tämä laki, kuten tämän keskustelun aikana on sanottu, ei ole Posti Oyj -laki eikä minäkään muunkaan postinjakelua harjoittavan yhtiön laki, vaan postinjakelua yleisesti koskeva lakiesitys, joka on nyt tullut sitten mietintömuodossa tänne eduskunnan käsittelyyn.

Ensinnäkin, tilanne on muuttunut todella rajusti. Noin 10 prosentilla vuosittain tämä kirjejakelu vähenee tässä maassa, jokainen meistä siihen on syyllinen. Saamme sähköpostiviestejä päivittäin jopa satoja kappaleita ja niihin vastaamme sähköisesti. Emme lähetä kirjeitä, mikä sinänsä on erittäin sääli, koska käsin kirjoitettu kirje on aivan varmasti vaikuttavampi kuin tylsä sähköpostiviesti, mutta se aika nyt on vaan meidän kohdaltamme aika

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

pitkälti mennyt ohi. Sitten lähetetään tekstiviestejä ja soitellaan ystäville kännyköillä. Ei sille mahda mitään, että maailma on muuttunut, ja sen vastustaminen ei liene järkevää.

Samoin sanomalehtien jakelu vähenee. Itsekin tänä aamuna maakunnan päälehden Karjalaisen luin bittimuodossa suoraan tietokoneen taululta. Elikkä sekin sanomalehti jäi tulematta, mutta lehden tiedot sain, ihan näköisversion, luettavakseni tietokoneen näytöltä.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä todistaa sen, että maailma on muuttunut, ja tämä lakiesitys nimenomaan reagoi siihen muuttuneeseen maailmaan. Yleispalveluvelvoitteen piirissä olevien kirjeiden, postimerkillä merkittyjen kirjeiden ja postikorttien, määrä kun vähenee, niin tässä laissa sitten annetaan mahdollisuus siihen, että maaseutualueilla, missä näitä vapaan kilpailun piirissä toimivia yhtiöitä ei ole, postin yhteydessä voidaan uuden lain hengessä jakaa muitakin tavaroita, muita postikuljetuksia, jopa henkilöliikenne on sallittua. Elikkä avataan sitä kenttää, että sillä postia toimittavalla postimiehellä tai -naisella on mahdollisuus suorittaa työnsä vielä paremmin kuin aikaisemmin. Tähän astihan postin kyydissä ei ole mitään muuta saanut olla kuin postitavaroita, posti ja postiin liittyvää jaettavaa tavaraa, ei mitään muuta. Joku on naureskellut sitä, pitääkö postimiehen ajaa nurmikko. Jos joku asiakas sen tilaa ja siitä maksaa, niin sehän on hyvä tilanne. Jos ihminen saa siitä avun tai tilaa vaikka maitopurkin paikallisesta K-kaupasta, kun ei itse pääse sinne kävelemään huonon kunnan takia, jos hän saa sillä keinoin asian toimitettua, niin hyvä näin. En näe siinä mitään pahaa, että maailma muuttuu ja me mukaudumme siihen maailman muutokseen.

Kun lukee tätä valiokunnan kirjoittamaa hyvää mietintöä, niin todellakin tulee mieleen se, että tässä on huomioitu kaikki ne asiat, mitä tänä päivänä postinjakeluun tässä maassa liittyy. Jopa se, mitä perustuslakivaliokunta lausunnossaan 7/2017 totesi, että on sellaisiakin kirjeitä tai muita asiakirjoja, jotka lähetetään postin välityksellä ja joiden on välttämättä saavuttava riittävän ajoissa, on tässä mietinnössä huomioitu ja nimenomaan niin, että perustuslakivaliokunta ei nähnyt siinä mitään perustuslaillista ongelmaa tai ihmisoikeuksiin ja henkilön muihin oikeuksiin liittyviä ongelmia, niin että perustuslakivaliokunta olisi tähän asiaan reagoinut. Elikkä näin ollen tämäkin puoli on tullut tarkistettua ja todettua, että tämä postilain muutosesitys ei loukkaa ihmisten perusoikeuksia. Eli sekin puoli on tullut tarkastettua. Ja aivan kuten äsken valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Jalonen totesi, mietinnössä on sitten todettu viimeisenä loppukaneettina se, että jos tämän lakiesityksen tultua hyväksytyksi laki tulee voimaan ja laissa sitten huomataan olevan selviä puutteita, niin siinä yhteydessä, totta kai, eduskunta voi palata asiaan ja säätää uuden lain tai muuttaa tätä voimassa olevaa lakia sitten vielä paremmaksi.

Se on ihan varma, että tässä maassa ei ole yhtään semmoista lakia säädetty, joka sata vuotta pysyisi voimassa. Maailma muuttuu kiihtyvällä vauhdilla ja välillä tuntuu, että lain-säädännön mukana pysyminen on vaikeaa, mutta emme me voi jäädä voivottelemaan sitä, että tässä maailma muuttuu, me emme voi tehdä mitään. Postinjakelu onnistuu tämänkin jälkeen, kirjeet jaetaan, postikortit jaetaan. Juuri keskustelin sanomalehti Karjalaisen päätoimittajan kanssa, ja kyllä hekin pystyvät takaamaan sen, että Karjalainen tulee joka kotiin seitsemän päivää viikossa. Eli sekin ongelma on ratkaistu, että ei tässä kannata niitä sarvipäiden kuvia seinille maalaila. Parempi on opetella purjehtimaan, tuulen suuntaan kun ei kuitenkaan voi vaikuttaa.

Puhemies Maria Lohela: Ennen kuin jatketaan puhujalistaa, niin ministeri Bernerille puheenvuoro, enintään 5 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

15.52 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää valiokuntaa sen tekemästä mietinnöstä ja myöskin edustajia täällä käydystä keskustelusta. Haluan antaa vastauksia muutamiin kohtiin, jotka ovat täällä nousseet esille.

Postin ei tarvitse tehdä kilpailutusta vuosittain, vaan Viestintävirasto määrittelee alueet ja tarkastelee ne vuosittain. Posti voi toki kilpailuttaa pidemmin aikavälein ja tehdä sen ihan oman tarpeen ja rytmin mukaan.

Edustaja Löfström toi esille saariston ja muiden poikkeusalueiden kysymykset. Saaristoon ja muille poikkeusalueille jaetaan edelleen posti vähintään kerran viikossa, ja poikkeustalouksien määrä on nyt nostettu 300:sta 1 000:een, ja tämä on perustuslakivaliokunnalle ok.

Kilpailun avaamista ei sinällensä toteuteta tässä esityksessä, vaan se on tehty aikaisemmin. Nyt on kysymys siitä, että Posti itse saa käyttää kilpailuttamista ja sen pitää käyttää kilpailuttamista silloin, kun palveluita ei muutoin markkinaehtoisesti synny.

Tällä esityksellä ei sinällensä tavoitella erityisiä säästöjä, mutta halutaan kuitenkin huolehtia siitä, että kun yleispalveluvelvoitteen piirissä olevat kirjeet tuottavat Postille tappioita — jos muistan oikein — noin 70 miljoonan euron edestä, niin nämä eivät siirry veronmaksajien maksettavaksi tulevaisuudessa niin, että yleispalvelun tappiot katettaisiin veronmaksajien rahalla.

Posti ja muut postiyritykset ovat sopineet virheellisesti jaettujen lähetysten käsittelystä, joka tapahtuu sopimusperusteisesti, ja yleispalveluvelvoitteet voivat mennä pidemmälle ja niihin voidaan velvoittaa sellaisilla alueilla, joilla ei ole markkinaehtoista tarjontaa. Näin on toimittu myös telealueilla, ja näin on tarkoitus tehdä myöskin tässä, jotta nimenomaan turvataan haja-asustusalueiden palvelut.

Laskut ja sairaalakirjeet eivät kuulu postilain velvoitteiden piiriin, eli ne eivät ole meidän sääntelyn ulottuvissa. Kuka tahansa ei voi saada osoiterekisteritietoja haltuunsa — ainoastaan postiyritys, jota koskettaa vaitiolovelvollisuudet — ja tämänkin olemme tarkistaneet perustuslakivaliokunnan kautta.

Huoltovarmuutta on käsitelty valiokunnassa, ja tällä esityksellä ei muuteta nykyisiä säännöksiä. Laissa on jo nyt toimintamalli poikkeusoloihin. Postilla ja Puolustusvoimilla on lain lisäksi sopimuksia poikkeusoloja varten.

Minä toivon, että näillä olen vastannut kaikkiin vielä avoimiin oleviin kysymyksiin, joita minulle on esitetty. Ja vielä kerran kiitoksia tästä keskustelusta.

15.55 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Minusta tämä postilain muutos on huono. Suomalaisten postipalvelut tulevat heikkenemään ja kallistumaan. Syrjäseutujen ihmiset ja ikäihmiset jätetään oman onnensa nojaan. [Hannu Hoskonen: Eikä jätetä!] Työntekijöitä kyykytetään, ja suomalaisten yksityisyydensuoja on uhattuna. Lakiesitys sisältää aivan liikaa riskejä, joten se pitäisi mielestäni hylätä.

Yleispalvelu eli yksityisten kirjeiden kuljettaminen on säädetty lailla. Jatkossa tämän yleispalvelun järjestämisen määrittää sanomalehtien jakelutapa eli asia, josta ei ole säädetty lailla, ja näen tämän ongelmallisena. Käytännössä pakkokilpailuttaminen harvaan asutulla alueella johtaa siihen, että valtio-omisteisen yhtiön eli Postin pitää kilpailuttaa kerran vuodessa kirjejakelu. Käsitin, että tämä perustuu siihen, että se vuosittainen kilpailutarve syntyy, koska Viestintävirasto tarkistaa vuosittain alueet, joilla on kaupallista varhaisjakelutoimintaa eli jotka ovat kilpailutuksen ulkopuolella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

Olisi paljon järkevämpää, että Posti voisi jatkaa toimintaansa nykyisellä tavalla elikkä ostaa alihankintapalveluita paikallisilta kuljetusyrittäjiltä. Se olisi mielestäni paljon sujuvampaa, eikä syntyisi turhaa byrokratiaa, ja koko alan työntekijöiden työsuhteet eivät olisi katkolla kerran vuodessa.

Tämä laki tulee kohtelemaan jälleen kerran ihmisiä eri tavalla riippuen siitä, missä he asuvat. Voimmeko olla varmoja, että jokainen suomalainen saa riittävällä nopeudella tiedon vaikkapa lääkärinajasta tai viranomaisten päätöksestä, josta lasketaan valitusaika alkavaksi?

Arvoisa puhemies! Postista tulee häviämään lähivuosina jopa 3 000 työpaikkaa. Ennen kuin me painamme täällä nappia tämän lain hyväksymisestä tai hylkäämisestä, niin toivoisin, että jokainen miettisi, mitä jatkuvassa vuoden pätkätyössä oleminen tarkoittaa. Ihminen ei voi sitoutua työhönsä, koska ei tiedä, miten kauan sitä saa tehdä, vaihtuuko työpaikka, vaihtuvatko työkaverit, kannattaako työyhteisöä ja toimintatapoja kehittää, jos pian on jo muualla. Tämä ei koske siis vain Postin työntekijöitä vaan kaikkia kilpailutuksiin kerran vuodessa osallistuvien yritysten työntekijöitä. Tämä ei ole ollenkaan hyvää työnantajapolitiikkaa. Valtion pitäisi olla vastuullinen omistaja ja työnantaja. Sen vuoksi lain toisessa käsittelyssä vasemmistoliitto tulee kannattamaan lain hylkäämistä.

15.58 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvin mielenkiintoista, opposition viesti kaiken kaikkiaan. Edustaja Kasvi moitti tuossa juuri äsken, että tämä hallitus ja tämä esitys sortaa kaupunkeja ja kaupunkien postinjakelua, ja nyt edustaja Hänninen todisteli, että maaseudun asiakkaat kärsivät tästä ja sorretaan nimenomaan heitä. Ei näin kerta kaikkiaan ole. Lainsäädännön myötä turvataan myös haja-asutusalueilla, maaseutualueilla, postinkanto käytännössä viitenä, tietyin järjestelyin myös seitsemänä, päivänä, lehdet lähinnä, ja tämä on suuri uudistus, suuri muutos. Kaupungeissa jakelu tulee tapahtumaan kutakuinkin nykymuotoisena, viitenä päivänä, parhaimmillaan seitsemänä päivänä usean eri jakeluyhtiön toimesta. Ja kun tätä kokonaisuutta tarkastellaan, kyllä itse näen ihan oikeasti, että tällä parannetaan suomalaisen postinjakelun luotettavuutta ja turvaavuutta myös jatkossa, muuttuvissakin olosuhteissa.

15.59 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Olemme liikenne- ja viestintävaliokunnassa perehtyneet tähän lakiesitykseen todella hyvin ja tarkasti. Kiitoksia oppositiolle näistä esitetyistä uhkakuvista. Ja erityisesti, kun edustaja Hänninen äsken esitti näitä uhkakuvia, pelkotiloja, niin on hyvä, että nämä kaikki on tuotu esille, ja me olemme myöskin valiokunnassa todella paljon näiden perusteella keskustelleet ja ottaneet nämä huolet huomioon — kiitoksia näistä, näitäkin on tarvittu. Olemme pyrkineet siihen, että me saisimme semmoisen lain aikaiseksi, jolla nämä huolet osoitettaisiin tarpeettomiksi.

Tärkeintä on se, että postin kulku saadaan varmistettua kaikkialla Suomessa tasapuolisesti, tasa-arvoisesti tämänkin jälkeen ja vielä paremmin kuin tällä hetkellä, koska tällä hetkellä on selvästi ollut ongelmia ja ne ongelmatilanteet pitää pystyä korjaamaan. Kun kilpailutoimintaa on ja me satumme kuulumaan siihen EU:hun, niin EU-säädösten mukaankin on kilpailutettava tietyt asiat, ja meillä on nytten jo avattu postinjakelun kilpailutukset. [Suna Kymäläisen välihuuto] On hyvä, että kuitenkin meillä on valtion Posti Oy -yritys, jolla me voimme varmistaa kaikki nämä toiminnot, mitkä eivät muuten kilpailutusasioissa toimi ja pelitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

Miten näitä palveluita sitten kehitetään, kun yleispalvelupostia on jaettavasta postista enää noin 4 prosenttia eli todella pieni osa jaettavasta postista? Suurin osa siitä, minkä me miellämme postiksi, on sopimuspostia, eli lehdet, mainokset, Puolustusvoimien lähetykset, Kelan kirjeet, yrityspostit, nämä ovat kaikki sopimuspostia, jota postia jakava yritys ja kyseinen yritys tai toimija keskenään hoitavat eteenpäin. Eli yritys voi sopia postinjakelusta hyvin monenlaisia eri asioita.

Se, mikä ei tänään ole tullut esille, on se, että nämä jakeluyritykset voivat sopimuksen mukaan toimittaa postin vaikka samana päivänä perille. Hyvin monia pikaposteja on olemassa, jotka jaetaan erittäin nopeasti. Jatkossa varmasti tämä sopimuksen mukainen toiminta tulee olemaan vielä entistä tärkeämpää ja kilpailutekijä eri yrityksillä. Kyllä Posti Oy:kin haluaa olla kilpailuvoimainen, ja varmasti se tulee tarjoamaan erilaisia palveluita, niin että tietyt asiat ja palvelut voidaan toimittaa hyvinkin nopeasti.

Mutta kaikki maksaa, eli Posti Oy:nkin toiminnan pitää olla kannattavaa, jotta se voi tuottaa kilpailukykyisiä jakelupalveluita. Huom., valtio ei maksa senttiäkään Postin toiminnasta. Näin ollen esimerkiksi lehtien ja kirjojen jakelussa hintojen pitää olla sellaiset, että nämä yritykset ostavat niitä palveluita ja Posti pystyy ne palvelut tuottamaan. Tässä lakiesityksessä on pyritty ottamaan huomioon se, että me voisimme jatkossakin tuottaa kilpailukykyisiä palveluita ja että lehtienkin jakeluhinnan pitää olla niin alhainen, että meillä on varaa ostaa ja tilata se lehti. Kun me emme veronmaksajina ala maksamaan sitä jakelua, meidän tulee muodostaa sellaiset lait ja säädökset, että nämä hinnat voivat olla kilpailukykyisiä. Tästä tässä koko hommassa on kysymys.

On keskusteltu siitä, että tämä vähentää työpaikkoja. Tämä tullee varmasti vähentämään työpaikkoja. Mutta teemme tässä mitä tahansa, työpaikkojen määrä tulee vähentymään joka tapauksessa, koska me elämme vuotta 2017. Koko ajan tapahtuu tiettyä kehitystä ja toimintoja. Tällä lakimuutoksella me pyrimme siihen, että tämä työpaikkojen muutos olisi hallittua ja me tietäisimme, mihin tällä kokonaisuudella pyritään, ja voisimme tämän jälkeen todellakin tuottaa ne tasa-arvoiset palvelut kaikkialla Suomessa kilpailukykyiseen hintaan.

Postinjakelussa on ongelmia, sen me tiedämme kaikki, ja ne ongelmat tulee ottaa tosiaankin vakavasti. Esimerkiksi tänä päivänä olin yhteydessä Ivaloon. Siellä on ollut viime viikolla ongelmia: esimerkiksi Lapin Kansaa ei ole tietyssä päivänä tietyille alueille jaettu ollenkaan, posti on tullut ehkä hirveän myöhään, ja kaikkea tämmöistä. Nämä ovat vakavia ongelmia, ja näihin meidän pitää pystyä puuttumaan, ja toivottavasti me voimme auttaa tälläkin lakimuutoksella siihen, että jatkossa näitä ongelmia ei olisi niin paljon.

Paikallislehtijakelu sitten: Meille on kaikille tärkeätä, että me saamme sen paperiversion paikallislehdestä. Vaikka minä sen Lapin Kansan luenkin sähköisessä muodossa, kyllä minä Koti-Lapin haluan lukea sitten ehdottomasti paperisena versiona. Mutta miten me postilailla voimme velvoittaa, varmistaa sen, että nämä jaetaan? Me emme todellakaan postilailla voi varmistaa välttämättä millään tavalla, miten nämä paikallislehdet jaetaan. Sen takia me olemme nytten tehneet tähän lakiin semmoisen kohdan, että siellä, missä ei ole varhaisjakelua eli ei ole kilpailevaa jakelutoimintaa, Posti Oy:llä on joka tapauksessa velvollisuus jakaa postia. [Suna Kymäläinen: Mitäs se taloudellisesti tarkoittaa?] Posti Oy:llä on velvollisuus jakaa postia, ja kun Posti Oy:n toiminnalle annetaan mahdollisuus toimia kannattavasti, niin sen jälkeen voimme varmistaa sen, että kilpailukykyisen hintaan voidaan jakaa sitä muun muassa Koti-Lappia meille kotiin. Helppoa tämä ei ole, mutta yri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

tämme päästä siihen tilanteeseen, että kaikkialla Suomessa voitaisiin saada jatkossakin myös paikallislehtiä.

Viestintäviraston rooli tulee tässä nousemaan. Toivottavasti Viestintävirastolle pystytään jatkossa osoittamaan riittävästi määrärahoja ja resursseja, jotta se voi tämän oman tärkeän valvontatehtävänsä hoitaa asianmukaisesti, sillä Viestintävirasto vastaa jatkossa näitten varhaisjakelualueitten määrittelemisestä, siitä, mitä ne ovat ja missä mitäkin toimintoja tulee asianmukaisesti hoitaa. Sitten tämä Viestintävirasto valvoo kahden viikon irtisanomisaikaa ja Viestintävirasto vastaa muutenkin näistä toiminnoista. Autetaan sitä, että siellä ei tule mitään ongelmia olemaan.

Lain nimi on postilaki, mutta minä myöskin olen kannattanut sitä, että olisi ollut parempi, että tämän lain nimi olisi ollut laki postipalveluista, joka olisi paremmin kertonut sen, että meillä on Posti Oy -niminen yritys, joka hoitaa olennaisen osan näistä asioista, mutta meillä on myöskin kilpailevia postinjakeluyrityksiä olemassa. Mutta mennään nyt sitten tällä postilailla ja yritetään vain selkeyttää se, että Posti Oy ei ole sama asia eli se ei hoida kaikkia postipalveluasioita.

Sitten eteenpäin. Miten näitä postipalveluita tulisi kehittää ja voidaan kehittää? Esimerkiksi Posti Oy:ssä on käyty nyten keskustelua siitä, että muun muassa kirjeen kulkua voitaisiin lähivuosina digitaalisesti seurata. Tällä hetkellä me voimme seurata jo, missä mikäkin paketti on menossa. Voi olla, että tässä vuoden parin päästä tiedetään jo se, missä kohtaa milloinkin joku kirje on menossa.

Sitten kun meillä on yhtä aikaa tämä laki liikenteen palveluista eli liikennekaari — se on nyten saatu päätettyä ensimmäiseltä osalta — niin näitten, sekä postilain että liikennekaaren, avulla me voimme auttaa sitä, että me syrjäisemmällä alueella voimme tuottaa monimuotoisesti erilaisia palveluita ja saamme varmistettua sen, että meillä syrjäisemmälläkin alueella voidaan elää jatkossa ja saadaan kaikennäköisiä yritystoimintoja kehittää eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Haastetta meillä riittää. Mikä on valtion ohjauksen merkitys omistamansa Postin toiminnassa? Monin paikoin ei ole kilpailevaa toimintaa, ja silloin ainoa toimija on Posti Oy. Miten silloin toimitaan, että Posti Oy:llä ei ole määräävää markkina-asemaa ja sitä määräävää markkina-asemaa ei käytetä väärin? Esimerkiksi Postilla on oma Postinen ja vastaavasti sitten on muun muassa paikallislehdet, joita jaetaan kerran viikossa, joitten jakelupäivästä päättää yksin Posti Oy. Ongelmia on juhannuksena, pääsiäisenä, jouluna: jako liian myöhään, jolloin Postinen on ehkä Postin omana toimintana kannattavampi, ja paikallislehdet kärsivät tästä tilanteesta. Tämä on varmasti asia, mistä meidän hallintoneuvostossa pitää myöskin keskustella jatkossakin yhä enemmän, että me saisimme varmasti myöskin sillä alueella, missä ei ole muuta kilpailevaa toimintaa, nämä toiminnot pelaamaan.

Töitä riittää varmasti jatkossakin. Ihan täydellistä lakia me emme nytenkään ole tässä varmasti saaneet aikaiseksi, mutta uskon ja toivon, että tällä lailla me saamme parannettua tilannetta tästä eteenpäin.

16.09 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on moitittu Postin toimintaa nykyisin voimassa ollessa, ja se on aivan totta, Posti ei ole jakanut postia niin kuin sen kuuluisi jakaa nykyisin pohjalta. Mutta siihenhän ei ole ratkaisuna se, että muutetaan lakia, alennetaan tasoa, että sitten ollaan lainmukaisella tasolla, vaan ratkaisu olisi tietenkin ollut se, että kaikki ne, joiden kuuluu valvoa Postin toimintaa, olisivat hoitaneet hommansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

Vasta ihan äskettäin Viestintävirasto asetti 100 000 euron uhkasakon Postille, että jos ei nyt ala postit kulkemaan, niin sakko lävähtää, ja jopa rupesi löytymään työntekijöitä. Siellä palkattiin lisää työvoimaa, jotta saatiin hommat tehtyä. Hyvin yksinkertainen ratkaisu. Liian vähän on työntekijöitä ollut, jonka takia ei ole pystytty jakamaan, ja nyt kun palkattiin työntekijöitä, niin palvelu on parantunut. Tätähän meidän olisi pitänyt vaatia jo koko ajan, kuten SDP on vaatinutkin.

Mitä nyt tulee tähän uuteen lakiin, niin tässä on monessa puheenvuorossa käytetty sanamuotoa, että Postilla hupenee rahat ja niin edelleen. Mutta luenpa teille Postin asiakirjasta, ihan julkinen tieto siitä, mitä sanoo Posti itse tästä: "Kilpailijat ovat laajentaneet postinjakeluaan kesäkuussa 2016 voimaan tulleen postilain myötä." Eli Postin liikevaihto laski tämän myötä. Elikkä kun maan hallitus antoi viime vuonna postilaki ykkösen, niin se aiheutti tämän, että Posti on menettänyt tuloja. — Tulenko sinne pönttöön, puhemies? [Puhemies: Kyllä, jos haluatte jatkaa!] — Kiitos. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Tämän maan hallitus teki postilaki ykkösen, joka helpotti yritysten tuloa pelkällä ilmoitusmenettelyllä postia jakamaan, ja tämä on ollut syynä siihen, että Postin tulot ovat vähentyneet. Sittenhän Posti on myöskin iso konserni. Siinä on noin 50 eri yhtiötä, jotka toimivat myöskin kansainvälisesti, muun muassa Venäjällä. No, Venäjällä on tehty viime vuonna 4,1 miljoonaa euroa tappiota ja sitä edellisellä vuonna 5 miljoonaa euroa tappiota, ja tätä tappiota rahoittavat sitten nämä kotimaan toiminnot. Eli pitää katsoa myöskin kokonaisuutta eikä vain koko ajan sanoa, että sen takia, kun kirjelähetykset ovat vähentyneet, nyt meidän täytyy lakia muuttaa. Ei se näin mene.

Myöskin ihmettelen sitä, että meidän omistajaohjaus ei lainkaan puutu siihen, että Posti on myöskin ostanut kotimaisia elintarvikelogistiikkayrityksiä, kuten Kovalaisen ja Veinen, käyttänyt tähän suuria summia rahaa, joka raha on ollut poissa peruspalvelun toiminnasta. Ja onko teistä oikein, että kun meillä on tässä maassa kuitenkin ihan pk-yrityksiä elintarvikekuljetusalalla, niin sitten valtionyhtiö toimii heidän kilpailijanaan, ostaa näitä yrityksiä ja kilpailee jo kilpaillulla elintarvikemarkkinalla, todennäköisesti myöskin tappiollisesti, ja samalla heikentää meidän nykyisten pk-yritysten toimintaa? Samaan aikaan Postin perustehtävä, se postin jakaminen, on ollut huonolla hoidolla, ja nyt sen myötä tätä lakia halutaan vielä heikentää, jotta se huonolla tolalla oleva taso jäisikin sellaiseksi normitasoksi, että nyt normitetaan lainsäädännöllä se huono taso sellaiseksi, että sitten voidaan olla iloisia, että nyt laki toteutuu.

Sitten kysyisin sitä, miten kuvittelette, että siellä maaseudulla nyt postinjakelu toimisi tämän lain myötä. Ajatelkaapa tilannetta, että kun meillä ovat ne yleispalvelun piirissä olevat kirjeet, joita ovat muuten muutkin kuin pelkästään postimerkilliset — sehän on kahteen kiloon asti elikkä kattavat aika paljon lähetyksistä semmoiset parikiloiset paketit, niin että kyllä pk-yrittäjätkin lähettelevät niitä, kuulkaa, aika paljon — niin sitten on tämä kilpailuttamisvelvoite, joka kattaa vain tämän yleispalvelukirjeen. Ei Posti varmasti tule antamaan niitä sopimusasiakkaita, joita sillä on, vakuutusyhtiöt, Kela sun muut sopimusasiakkaat, joiden postit se edelleenkin käy jakamassa myös siellä maaseudulla. Kuinka monta yrittäjää luulette, että tulee sinne maaseudulle jakamaan pelkästään niitä yleispalvelukirjeitä? Tai sitten jos tulee, niin ne jakavat sitä tappiolla, taikka sitten siellä ajalee kaksi autoa peräkkäin. Siellä ajaa se yritys, joka sitä jakaa, ja sitten siellä ajaa Postin auto perässä, joka jakaa ne, joihin sillä on sopimus. Elikkä käytännössä tällä lailla ei kerta kaikkiaan kylä ainakaan paranneta palveluita, saati sitten että tässä olisi jotain järkeä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

Muistutan edelleenkin siitä, että Postin liikevaihdossa Postin kirje- ja pakettipalvelulla on erittäin suuri rooli, ja ne ovat tuottaneet niin hyvin rahaa, että tänäkin keväänä Posti maksoi valtiolle 60 miljoonaa osinkoa. [Eero Heinäluoma: Kova summa!] — Todella kova summa. — Ei täällä minun mielestäni kyllä voida puhua siitä, että Posti olisi ihan henkito-reissaan. Siellä pitää järkevästi hoitaa sitä toimintaa ja omistajaohjauksella pitää myöskin ohjata tätä meidän valtionyhtiötä työllistämään Suomessa ihmisiä. Kyllä se on valtion ko-konaistaloudelle paljon merkittävämpää katsoa sitä kokonaisuutta, että ihmiset ovat töissä, maksavat veroja, he eivät ole työttömyyskorvauksen piirissä, kuin että katsotaan vain Pos-tin yksikkökustannusta.

Eli pitää katsoa kokonaisuutta, ohjata Posti työllistämään Suomessa, mitä tämä lakiesi-tys ei tee. Kuten täällä olette monissa puheenvuoroissa jo kuulleet, tämä tekee noin 3 000 työtöntä. Ajatelkaa, miten kalliiksi tämä tulee Suomelle. Kerta kaikkiaan ei voisi uskoa, että tämä hallitus on julistanut, että sen ykköstavoite on työllisyyden edistäminen ja työllisyyssasteen nostaminen, ja sitten tehdään laki, joka tekee 3 000 työtöntä. Tämä on aivan us-komatonta. Voisi kuvitella, että tässä ollaan ihan jossakin parodiassa, tragediassa — missä komiikassa me oikein olemme, että edes keskustellaan tällaisesta.

Elikkä, hyvät kollegat, todellakin toivon, että tässä vielä järki voittaisi. On viikko aikaa. SDP tulee esittämään kakkoskäsittelyssä tämän lain hylkäämistä. Siinä ovat muut opposi-tiopuolueet mukana, ja tästä äänestetään ensi viikolla. Siihen asti aikaa on nyt miettiä tääl-lä, kuinka äänestetään, ja siinä sitä sitten mitataan, kenen joukoissa seisotaan ensi viikolla.

16.18 Mirja Vehkaperä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todet-tava, että tämä postilaki ei vähennä Postin työntekijöitä suoranaisesti, vaan jakelumäärien tippuminen tekee sen, siis kansalaisten käyttäytymistottumukset postipalveluiden osalta. Jos ei ole mitään jaettavaa, niin ei ole myöskään työpaikkoja, ja sen takia Postin on sopeu-tettava toimintaansa, ja näistä yt-kierteistä on pakko päästä nopeasti eteenpäin ja on vakiin-nutettava Postin toimintaa.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee sitten postimarkkinoiden jakelumarkkinoihin, EU on avannut postimarkkinat kilpailulle jo kymmenen vuotta sitten, ja tässä maailmassa me nyt elämme. On niin kuin edustaja Taavitsainen jotenkin tuulimyllyjä vastaan taistelisi kansal-lisella tasolla tätä tilannetta vastaan. Nämä puheet ja keskustelut pitäisi käydä EU-tasolla ja vaikuttaa sinne, jos halutaan näitä markkinoita sulkea.

16.19 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan nyt vielä edustaja Vehkaperälle tämän, mikä on ihan Postin asiakirjassa teidänkin luettavananne ol-lut: se, että Postin liikevaihto on laskenut, johtuu hyvin suurelta osin siitä, että kilpailijat ovat laajentaneet postinjakeluaan kesäkuussa 2016 voimaan tulleen postilain myötä elikkä teidän hallituksenne tekemän postilaki ykkösen myötä. Tämän takia on Postin tulos hei-kentynyt. [Mirja Vehkaperä: Se on saanut markkinat avautumaan!] Eli ettehan te voi väit-tää, että pelkästään vain sen takia, että kuluttajat olisivat lähettäneet vähemmän kirjeitä, Postin tulos olisi heikentynyt. Tämä ei pidä paikkaansa. Ja toivon, että ruvettaisiin puhu-maan niin kuin faktoilla.

16.21 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisi täysin väärä johtopäätös sillä perusteella todeta, kun kilpailu on kiristynyt, että Posti ei voisi teh-dä uusia toimintoja elikkä mennä eteenpäin logistiikan alueella. Tällä hetkellä Posti on erit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

täin tehokas, toimiva, älykäs, logistinen yhtiö, ja kyllä sillä sektorilla Postin toimintakenttä tulee olemaan tulevaisuudessakin. Postilakeja on uudistettu Holkerin hallituksen aikaan, Ahon hallituksen aikaan, sitten Lipposen hallituksen aikaan. Minua on aina vähän hävetänyt, että silloin oppositiossa ollessamme, kun Pekka Vennamo uudisti Postia, me olimme sitä mieltä, että postinkanto loppuu ja kaikki menee huonosti. Pakko tunnustaa se tässä: Postin palvelut paranivat. Näin ollen postin saatavuus on lisääntynyt, tänä päivänä ei olla enää virastojoukoissa ja näin edelleen. Eli maailma muuttuu, ja meidän pitää osata mennä todellakin sen mukana. Omistajaohjausministerinä myös ministeri Paatero oli edistämässä sitä, edustaja Heinäluoma, että esimerkiksi ruohonleikkausta, jota nyt itse en pidä kovin kummolisena toimintana Postille sinällensä, voi olla yksi tällainen muoto, mitä käytetään. Hae-taan siis uusia [Puhemies koputtaa] toimintamuotoja eikä pelätä niitä.

16.22 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansanedustaja, entinen ministeri Sirpa Paatero on erinomaisen taitava poliitikko ja oli hyvä omistajaohjausministeri, huolellinen, taitava, ja piti hyvää huolta valtion omistajaohjauksesta ja kuunteli myös henkilöstöä. Minä taas kuulun niihin, joilla on nurmikko. Leikkaan sitä itse, mutta voin kyllä miettiä jopa käyttäväni siinä apuakin. Enkä ole vastustanut sitä, että Posti tekee nurmikonleikkausta halukkaille, mutta sanon, että näen tälle nurmenleikkaukselle kansalaisten keskuudessa odotuksena Postille vähemmän kysyntää kuin sille, että se posti tulee siihen omaan postilaatikkoon.

Puhemies Maria Lohela: Vielä yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Rossi.

16.23 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En halua tätä keskustelua pitkittää. Olen, edustaja Heinäluoma, teidän kanssanne täysin samaa mieltä sen suhteen, että eihän tämäntyyppinen palvelu edes pysty koko Postin toiminnassa muodostamaan kuin aivan marginaalisen osuuden. Mutta jos ajatellaan sitä puolta, että Posti käytännössä käy kuitenkin, voi sanoa, jokaisessa taloudessa ainakin periaatteessa, jos postia on toimitettavaksi, joka päivä, niin jos on muita toimenpiteitä, kuten esimerkiksi ruokapalveluiden kotiin toimittamista syrjäseudulla tai vaikka kaupungeissakin, niin se on kyllä palvelua, joka pitää tämän päivän sote-uudistusten ja muidenkin myötä hyväksyä ja huomioida. Tässä mitassa kyllä, vaikka se on ehkä kilpailua jonkun toisen kanssa, sallittakoon Postille myös se mahdollisuus. Nämä ajatukset ovat tulleet nimenomaan henkilökunnan taholta itseltään.

Puhemies Maria Lohela: Listalle.

16.23 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan ensimmäiseksi tähän viimeisimpään debattiin täytyy todeta edustaja Vehkaperälle, että kyllä tämän lain edellyttämä ulkoistaminen, joka tästä tulee, tulee aiheuttamaan niitä työpaikkojen katoamisia. Te sanotte, että jatkuvasta yt-kierteestä täytyy päästä pois, että se täytyy katkaista. Itse katsoisin, että ratkaisu olisi joku muu kuin pistää kerralla sitten 2 500—3 000 työpaikkaa uudelleen mitattavaksi. [Markku Rossi: Ei Posti ole irtisanomassa!]

Ihmettyttää, että te perustelette vahvasti EU-direktiivillä kilpailuttamisen avaamista ja vapaata kilpailutusta, mutta samaan aikaan te pyllistätte EU-direktiiville, joka määrittelee laatustandardeja. Te teette heikompaa laatua kuin mitä direktiivi edellyttää. En ymmärrä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

tätä ristiriitaista logiikkaa, että toisessa asiassa EU-direktiivi on pakottava ja toisessa asiassa sitä voidaan väheksyä.

Arvoisa puhemies! Postilaissa on kysymys siitä, että halutaan myös kirjejakelu vapaan kilpailun alle. En tiedä, miten päin ajatellen harvaan asutuille seuduille, jotka eivät ole kannattavia alueita nytkään, syntyisi kilpailua. Posti on siirtänyt vuosittain 100—200 miljoonaa euroa kannattavien alueiden tuotosta kannattamattomille alueille. Nyt Postin tulee kilpailuttaa kirjeiden jakelu — joka on muuten ainut lakisääteinen tuote — vuoden välein. Tämä heikentää palvelua. Yrityksien motivaattorina toimii voiton tavoittelu. Nyt mikään yritys ei kilpaile kannattamattomilla alueilla. Tämä heikentää myös Posti Oyj:n menestymisen mahdollisuuksia, sillä se on itse velvollinen jakamaan kirjeet näillä tappiollisilla alueilla, joille ei yritystä tätä postinjakelua tule toteuttamaan. Posti tulouttaa valtiolle useita kymmeniä miljoonia euroja joka vuosi. Miksi sahata omaan jalkaan?

Uusi postilaki nostaa jakelukustannuksia jopa 15—20 miljoonaa euroa vuodessa muun muassa pakkokilpailutuksen ja sähköisten tietojärjestelmien vuoksi. Jatkossa tehdään päällekkäistä työtä, tulee lisää hallinnollista taakkaa ja lisää manuaalista lajittelua. Olemme muiden postituotteiden osalta todenneet toimivuuden ongelmat. Ulkoistetut toimijat ovat esimerkiksi lopettaneet työajan päätyttyä jakamisen ja vieneet postin kotiinsa tai jopa hylänneet postit. Tämä on uhka myös henkilökohtaisten kirjeiden osalta tämän lain astuessa voimaan. Viestien perustuslaillinen salaisuus on uhattuna.

Harvaan asutussa maassa on onnistuttu tuottamaan laadukas ja toimiva postinjakelu 400 vuoden ajan, siis toimiva historia 400 vuotta, ja nyt se on uhattuna. Tämä on uhka tasa-arvolle, luotettavuudelle ja muun muassa yrittäjyydelle, kun myöhästymisistä aiheutuneita kuluja ei korvata. Esimerkiksi sain yhteydenoton, jossa nettikaupassa toimivalta yrittäjältä tuli viesti, ettei asiakas ole saanut hänen kirjepostina lähettämäänsä 100 euron hoitovoidetta. Hän joutui lähettämään uuden uusin kustannuksin. Posti ei korvaa tätä aiheutunutta haittaa yrittäjälle. Viestintävirasto kertoo valitusten postipalveluista lisääntyvän. Direktiivi määrää postin jaettavan viitenä päivänä viikossa. Hidastuminen kolmeen päivään ei ole direktiivin mukaista. Posti on henkilökohtainen asia, ja sen on toimittava.

Arvoisa puhemies! Maailma muuttuu ja lait sen mukana. Tämä laki ei kuitenkaan ole mielestämme vastaus, joka maailman muuttumiseen tulisi antaa. Digitalisaatio, tavoitteet sähköisestä postilaatikosta ovat kannatettavia, mutta emme voi hypätä muutokseen, jossa unohdetaan puoli miljoonaa suomalaista taloutta, joissa ei ole toimivaa verkkoyhteyttä sijainnin tai vaikka taloudellisten syiden vuoksi, tai ne henkilöt, joilla ei ole edes tätä digitaalista osaamista, ei niitä taitoja. Ennen kuin näihin siirrytään, pitää huolehtia, että jokainen on yhdenvertaisesti huomioitu. Tällaisenaan laki siis eriarvoistaa kansalaisia. Ja vielä: kone ei koskaan korvaa fyysistä palvelua. Surullista on tämä välinpitämättömyys ihmisiä ja Postin työntekijöitä kohtaan, 2 500—3 000 Postin työntekijää, sillä heille, jotka vielä jäljelle jäävät, jää vielä paine pakkokilpailutusten osalta ja sen vaikutuksesta tulevaan.

Olen huolissani huoltovarmuuden toteutumisesta. Muun muassa puolustusvaliokunta, tämän talon valiokunta, huomautti, ettei valmistelussa ja kyseisessä laissa ole huomioitu riittävästi poikkeusolojen velvoitteita. En lähtisi kyseenalaistamaan tämän talon toisen valiokunnan tekemää päätelmää. Edes tämä ei kuitenkaan muuttanut lakiesitystä. Valiokunnan puheenjohtaja totesi, ettei esitelty lakia, koska valiokunnan mietintö on yksiselitteinen. Minusta laki, jonka hylkäämistä oppositiopuolueet esittävät, ei ole yksiselitteinen, ei todellakaan. Moni hallituspuolueen edustaja on tänään todistanut, että nyt Posti toimii, jat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

kossa palvelut paranevat. Me pelkäämme, ettei näin käy. Todella toivon, että olen väärässä. Jos en ole, niin toivon, että kansa muistaa mielessään, ketkä tämän huonon lain tekivät.

16.31 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pari huomiota vielä postilakikeskusteluun: Ymmärrän opposition tuskan tässä asiassa, mutta pitää muistaa kuitenkin se, että vapaassa maailmassa kilpailu on vapaata ja sille me emme kerta kaikkiaan mahda mitään. Olin ymmärtävinäni opposition edustajien edellisistä puheenvuoroista, että tässä ollaan niin kuin maailmaa kaatamassa. Tämän lain tiimoilta ei yhtään ihmistä joudu työttömäksi. Sillehän, että jakelukenttä on moninainen, en minä eikä kukaan edustaja mahda mitään. Se, jakaako Posti Oyj tai joku muu yhtiö ne lehdet, ja se, onko tämä Postin kyseinen työntekijä minkä liiton jäsen, on ihan eri asia.

Joka tapauksessa postia jaetaan tässä maassa edelleen, ja sitten nämä kyseiset yhtiöt palkkaavat työvoimaa, kun jaettava on. Meidän on pidettävä lainsäädännöllä huoli siitä, että meidän palvelukenttämme säilyy elävänä ja nimenomaan että Posti jakaisi sinne maaseudulle, josta nyt demarit tuntuvat olevan todella huolissaan. Se suuresti liikuttaa minua, että kerrankin te olette [Suna Kymäläisen välihuuto] maaseudusta huolissanne. Kyllä siellä posti jaetaan todellakin. Tämä laki nimenomaan varmistaa sen ja mahdollistaa jopa palvelujen monipuolistumisen. Miksi te ette sitä halua tunnustaa? Näinhän se on. Sen postin mukana voidaan jakaa nyt muutakin. Ennenhän, tähän asti, oli armoton kielto, että ei ole saanut mitään muuta jakaa kuin Postiin tulevia kirjeitä, ja niin edelleen. Nyt sinne voi viedä jotain muutakin. Elikkä tässä on myös mahdollisuuksia. Älkää, hyvät ihmiset, nähkö mustaa aina mustana. Pimeän yön jälkeen seuraavana [Suna Kymäläinen: Musta, mustempi, mustin!] päivänä tulee aurinko. Musta on musta, mutta älkää pelotelko ihmisiä sillä mustalla. Tämä päivä nousee vielä huomennakin, ja varmasti jaetaan huomennakin postia. Älkää, hyvät ihmiset, sortuko semmoiseen negatiivisuuteen, mitä te parhaillaan olette viljelemässä. Aina kannattaa katsoa kokonaisuutta.

Edustaja Taavitsainen sanoi, että nämä Posti Oyj:n Venäjällä tekemät toimet olivat tappioita. Totta kai, kun liiketoimintaa harjoitetaan, siihen liittyy aina riski, sille ei mahda kukaan mitään. [Suna Kymäläisen välihuuto] Mutta onhan Posti Oyj tuottanut 60 miljoonaa viime vuonna osinkoakin. On otettu riskejä, se kuuluu normaaliin yritystoimintaan, älkää sitä peljätkö. Moni yritys tekee valitettavasti [Puhemies koputtaa] tappiotakin mutta tekee moni voittoakin ja maksaa veronsa ja palkkansa. Ei siinä ole mitään outoa.

16.33 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Perustehtävä on aina se, mitä pitää joka ikinen päivä kirkastaa. Mikä on Postin perustehtävä?

Pyysin puheenvuoron sen vuoksi, että haluan vielä ottaa yhden asian esille — vähän Hoskonen tuossa siihen jo puuttuikin — eli sen, minkälaisia työsuhteen ehtoja on. Eli nyt hän on taustalla myöskin se, että kun tässä postilaki ykkösessä yrityksille annettiin mahdollisuuksia toimia enemmän postinjakelussa, niin näissä yrityksissä on huonommat työehdot, huonompi palkka työntekijöillä. En menisi nyt kovin kehumään Postin perustyöntekijöitten isoja palkkoja, elikkä ne ovat aika pieniä ihan Postillakin ja vielä pienempiä näissä jakeluyhtiöissä [Suna Kymäläinen: Paitsi johdolla!] — paitsi johdolla, kyllä. Postin johtaja saa enemmän kuin Suomen presidentti elikkä yli 50 000 euroa kuukaudessa.

Elikkä siis Postillahan on ollut tavoitteena se, että Postin pitäisi saada toimia samoilla ehdoilla, samantasoisilla ehdoilla, kuin sen kilpailijat, eli tässä on menossa erittäin suuri työntekijöiden halpuuttaminen. Halutaan vain maksaa pienempää ja pienempää palkkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

Täällä Helsingissäkin Helsingin Sanomien jakelua hoidetaan EarlyBird-systeemillä. Jakajille maksetaan kymppi tunnilta, mutta se ei sisällä eläkemaksua ja sosiaaliturvamaksua. Jakajat eivät ole yrittäjiä, vaan he ovat tällaisia itsensätyöllistäjiä, joitten kuuluu sitten maksaa itse eläkemaksunsa. Meillä on, kuulkaa, tulevaisuudessa aika paljon köyhiä eläkeläisiä, kun tällä tavalla näitä työehtoja poljetaan koko ajan, eihän niillä palkoilla elä. Kyllä meidän pitää puolustaa myös ihmisten säällisiä palkkoja.

16.35 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa tuotiin esille, että poikkeusolojen velvoitteita ei ole liikenne- ja viestintävaliokunnassa huomioitu toisen valiokunnan esittämien toiveiden mukaisesti. Ne on huomioitu, ja se on todella otettu huomioon ja asia on varmistettu, että Puolustusvoimien poikkeusoloasiat ovat varmasti kunnossa sen mukaisesti.

Sitten posti ei ole tällä hetkellä tämän lain mukaan sanomassa väkeä irti. Viime aikoina on palkattu henkilöstöä jopa lisää tarpeen mukaisesti.

Ja sitten se, että yleispalveluvelvoitteella ei tällä hetkellä tämän nykyisen lain mukaan saa tuottaa voittoa. Eli Posti Oyj:n on tuotettava se voittonsa kaikesta muusta yritystoiminnasta, ja se on onneksi onnistunut sillä laajalla liiketoiminnallansa tuottamaan sitä voittoa, ja sen ansiosta on saatu hoidettua sitten palvelut kaikkialla Suomessa.

Viimeiseksi sanon sen, että valtio harjoittaa jo tällä hetkellä omistajaohjausta aika paljon. Ja yksi ohjauskeino on hallintoneuvosto, jonka jäsenten tulisi tiedostaa, kuinka merkittävä rooli heillä on Postin ohjaamisessa ja valvonnassa hallintoneuvostosta käsin.

16.36 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että voimassa olevia työehtosopimuksia ja muitakin sopimuksia kunnioitetaan. Se on lähtökohta, josta ei tingitä milläkään. Mutta sille, että maailma on muuttunut tällaiseksi, kilpailua on tullut lisää, meidän emme mahda mitään.

Kävin tuossa muutamassa itäsuomalaisessa kaupungissa tämän kansanedustajan tehtävän takia. Siellä eräässä tilaisuudessa moitittiin Posti Oyj:tä siitä, kun joku pakettijakelu ei ollut mennyt ihan putkeen. Esitin siinä tilaisuudessa sitten kysymyksen, että oletteko te ihan varma, että tämä jakeleva yhtiö on ollut nimenomaan tämä heidän mainitsemansa vai onko se ollut ehkä kaupungissa vaikuttava joku muu jakeluyhtiö. Joensuussakin, tiedän, on monta yhtiötä, jotka jakavat esimerkiksi esitteitä. Tässä kun syyllistetään aina ihmisiä tai toimijoita, niin kannattaa aina harkita ja valita sanansa, ettei lähdetä haukkumaan sellaista puuta, missä teertä ei todella istu.

Toivoisin nyt tässä asiassa, kun postilaki nyt on käsittelyssä, että saadaan markkinoille tänne postinjakelun yhteyteen myös muutakin toimintaa, ja se nimenomaan maaseudulle on hyvä asia. Maaseudun palvelut on turvattu, ja sille, että kaupungissa on kova kilpailu, ei mahda tässä maailmassa enää kukaan mitään. Onko se kenenkään vika, että joku myy halvemmalla muovisankoja kuin toinen? En osaa kuvitella, kenen vika se olisi. Mutta maailma vain on tällainen, ja sillä selvä.

16.38 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Ihmettelen vähän edustaja Hoskonen sanomisia siitä, että aivan kuin se olisi jotain ihmettä, että me puolustamme maaseutua. Me puolustamme oppositiosta sekä maaseutua että kaupunkilaisia, koska meidän mielestämme ihmisiä pitää kohdella tasavertaisesti, ja tämä laki eriarvoistaa ihmiset. Katson itse tulevani aika syvältä sieltä maaseudulta, Itä-Suomesta. Etelä-Savo, Etelä-Karjala, Kymen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

laakso — siellä on paljon maaseutua, ja silti siellä toimii varhaisjakeluyhtiöitä. Eli niitten alueella tulee sitten olemaan, myös siellä maaseudulla, kolmena päivänä jakelu. [Hannu Hoskosen välihuuto] Tämän lain käsittely valiokunnassa oli myöskin siinä mielessä perin ihmeellistä, että ei ole tiedossa kellään niitä karttoja, miten näitten jakeluyritysten rajat menevät, eli me emme vielä siis tiedä, niitä karttoja varmaan parhaillaan tehdään.

Tiedättehän sen, että nämä varhaisjakelualueet myöskin muuttuvat sen mukaan, miten ihmiset tilaavat lehtiä. Eli sehän voi muuttua huomenna: kun joku jättää tilaamatta lehden, niin sen jälkeen sinne ei enää jaeta varhaisjakelua. Ja myöskin yritykset voivat lopettaa toimintansa. Ei niitä voi pakottaa toimimaan vuosi eteenpäin ja sitten vasta tarkastella tätä jakelua. Eli miten ihmisiä kohdellaan tulevaisuudessa lain edessä? Mistä ihmiset tietävät, pitäisikö heille tulla kolmena vai viitenä päivänä, kun se jakelualue voi muuttua ihan viikkojenkin sisällä?

16.40 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Kenenkään ei tarvitse tietää itse, kuuluuko kolme- vai viisipäiväiseen yleispalvelujakelualueeseen.

Se, mitä edustaja Taavitsainen sanoi näistä varhaisjakelualueista: Viestintävirasto tulee pi määrittelemään nämä alueet erittäin tarkasti. Se tulee myös kantamaan vastuun siitä, että nämä karttamäärittelyt ovat toimivat. Ja minä ainakin olen täysin vakuuttunut sen perusteella, mitä meille valiokunnassa asiasta sanottiin, että nämä kartta-asiat ovat kunnossa ja sen mukaisesti jokainen suomalainen tulee saamaan sen lehden vähintään viitenä päivänä viikossa, jos tilaa postia viitenä päivänä viikossa — mutta eihän sitä postia pysty tulemaan enempi kuin sitä tilaapi itsellensä.

16.40 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa puhemies! Olen kyllä eri mieltä siitä, kun tässä edeltävä edustaja juuri totesi, että kenenkään ei tarvitse tietää, kuuluuko kolmen vai viiden päivän jakelualueeseen: Erityisesti yrittäjien, jotka mainostavat lehdissä tai muissa, tulee kyllä se tietää. Sillä on ihan merkittävä vaikutus heidän toimeentuloonsa ja siihen, ovatko ne mainokset oikeissa lehdissä ja oikeina päivinä.

Mitä tulee edustaja Hoskoseen, niin ongelma on juuri se, että postitoimijoita on jo nyt niin paljon. Ihmiset eivät tiedä, mikä postitoimija on jakanut minkäkin kirjeen, tulee väärinjakeluita, ja ihmiset palauttavat näitä väärin jaettuja posteja sitten Postiin, jossa Posti Osakeyhtiö joutuu sitten keräilemään ja tekemään työtä näitten uudelleen jakamiseksi. [Hannu Hoskosen välihuuto] Tästä erityisesti pitäisi hallintoneuvoston jäsenten olla huolissaan Posti Osakeyhtiön tehtäviä miettiessään, onko se Posti Osakeyhtiön tehtävä huolehtia niistä posteista, jotka toiset toimijat ovat huolimattomasti jakaneet tai jättäneet jakamatta.

16.42 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä minunkin on nyt ihan pakko puuttua siihen, ettei mukamas ihmisten tarvitsisi olla tietoisia siitä, kuuluvatko he kolme- vai viisipäiväiseen jakeluun. Kyllä se on ihan semmoinen merkittävä asia, mikä moniakin ihmisiä kiinnostaa. Ja sitten se, että tässä esityksessä nimenomaan sanotaan, että sellaisilla alueilla, joissa on tarjolla sanomalehtien varhaisjakelu, voi olla kolmepäiväinen jakelu. Mutta kun tuo voi muuttua, ja se muuttaa sen naapurinkin tilanteen, miten lehtiä tilataan. Vaikkei naapuri tilaisikaan, niin se muuttaa hänenkin postin jakeluaan, kuuluuko hän sitten kolme- vai viisipäiväiseen. Kyllä minä sanon, että tällainen lain säätäminen, joka pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

rustuu siihen, missä toimii jokin yksityinen yritys ja missä ei, on kyllä todella perin kummallista.

16.43 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Viestintävirasto todellakin määrittelee parhaillaan näitä varhaisjakelualueita ja alueita, joissa ei siis ole sitä varhaisjakelua, ja sitä, miten niissä sitten tämän jakelun kilpailutus pitää toteuttaa. Mutta se on jakelualueena minimi. Posti Oy:hän voi tulevaisuudessa kilpailuttaa jakelun osalta minkälaisia alueita tahansa koskien, voi melkein sanoa, mitä jaettavaa tahansa. Siellä voi olla niitä paketteja isompiakin kuin yleispalveluvelvoite on ja niin edelleen. Eli tämä jätetään kyllä yrityksen itsensä mietittäväksi, mikä on liiketaloudellisesti kannattavaa, mutta minimitaso siihen yleispalveluun eli kansalaisten peruspalveluitten toteuttamiseen on lainsäädännössä nyt asetettu.

Ja mitä tulee, puhemies, väärin jaettuun postiin, niin kyllähän Posti Oy voi tulevaisuudessa varmasti jakelufirmojen kanssa tehdä myöskin sopimuksen siitä, kuka vastaa, miten vastaa ja millä tavalla vastaa ja miten sitten peritään väärin jaettujen postien käsittelystä ja uudelleen lähettämisestä tulevat kustannukset. Tämä on minusta liiketaloudellisesti ajateltuna Posti Oy:n oma asia.

16.44 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Vehkaperä sanoi sen, mutta todellakin meillä on onneksi Posti, joka viime vaiheessa pystyy huolehtimaan näistä väärin jaetuista posteista, että niitä ei mene roskiin eikä muuallekaan sen jälkeen. Aikaahan siinä enemmän menee, mutta meidän pitää muistaa, että jokainen, joka harjoittaa liiketoimintaa, on velvollinen hoitamaan sen asian oikealla tavalla ja laillisesti. Kyllähän kaikkia velvoittaa lainsäädäntö ja rikosoikeudellinenkin lainsäädäntö.

16.45 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Vielä sanoisin tästä asiasta, mitä olemme suuresti ihmetelleet: Tämä osoiterekisterihän on Postin omaisuutta ja sen yksi nimenomainen kilpailuvaltti, niin kuin millä tahansa yrityksellä on se perusjuttu, minkä nojalla se sitä toimintaansa tekee, ja tähän nyt sitten pakotetaan antamaan kilpailijoille edulliseen hintaan. Tällä hetkellä Posti on saanut siitä periä hinnan, ja se on ollut sen verran kova hinta, että kilpailijat eivät ole sitä halunneet maksaa, ja nyt hinta pakotetaan alas, jolloin kilpailijat sitten saavat nämä osoitteet. Vertaisin tätä aivan samaan tilanteeseen VR:n osalta, kun on ollut nämä suunnitelmat, että VR:n pitää luovuttaa kalustonsa edulliseen hintaan kilpailijoille, jotka tulevat raideliikenteeseen mukaan. Kun täällä on hirveästi perätty tätä markkinataloutta, niin millä nimikkeellä te kutsuisitte tällaista markkinataloutta, että yritys pakotetaan antamaan kalustonsa toiselle kilpailijalle mahdollisimman alhaisella hinnalla, jotta se toinen sitten pärjäisi? Mitä markkinataloutta tämä on?

Sitten vielä tästä Postin osoitteitten luovuttamisesta: Kyllä tässä maailmanajassa, kun on erilaisia kyberhyökkäyksiä ja vaikka minkä näköistä hybridivaikuttamista, ihmisten osoitteet eivät ole mitään tahansa luovutettavaa materiaalia, varsinkin kun postilain ykkösvaiheen jälkeen oikeastaan kuka tahansa pystyy ilmoittautumaan postiyritykseksi ja pyytämään nämä osoitteet. Siinä kerkeää kuulkaa suuri vahinko tapahtua — vaikka sanotaan, että no, se on laitonta ja niin edelleen — kun sitten vasta jälkeenpäin todetaan, kun nämä osoitteet [Puhemies koputtaa] on jo annettu, että vahinko pääsi tapahtumaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2017 vp

16.47 **Pertti Hakanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tulin tähän keskustelun ihan loppuvaiheessa ja totean vain nopeasti, että tuntuu taas vähän siltä, että hallitus tekee esityksen, joka on hyvin puolustettavissa maaseudun syvissä riveissä, niin kuin edustaja Taavitsainenkin täällä tuo esille, mutta kuitenkin on muutosvastarintaa, kun tehdään jotain muutosta ja kehitetään eteenpäin. Elikkä mikä se SDP:n malli sitten oikeasti voisi olla tässä asiassa, koska olette kaatamassa tätä koko lakia? En minä oikein tässä nyt äkkiä päässyt hoksalle, että mikä tässä nyt on se idea. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Sitten puhutaan, pitääkö tietää, tulee kolmena päivänä vai viitenä päivänä jakelu. Se on tärkeää, että lainsäädäntö velvoittaa jakamaan viitenä päivänä maaseudulla postia. Se on se tärkeä. Älkää aina kyseenalaistako sitä, miksi pitää olla näin, kun laki velvoittaa, että se viitenä päivänä jaetaan. Sen jälkeen, jos sitä kilpailua ei synny, Postihan se jakaa sitten.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 272/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.